

Acerca de este libro

Esta es una copia digital de un libro que, durante generaciones, se ha conservado en las estanterías de una biblioteca, hasta que Google ha decidido escanearlo como parte de un proyecto que pretende que sea posible descubrir en línea libros de todo el mundo.

Ha sobrevivido tantos años como para que los derechos de autor hayan expirado y el libro pase a ser de dominio público. El que un libro sea de dominio público significa que nunca ha estado protegido por derechos de autor, o bien que el período legal de estos derechos ya ha expirado. Es posible que una misma obra sea de dominio público en unos países y, sin embargo, no lo sea en otros. Los libros de dominio público son nuestras puertas hacia el pasado, suponen un patrimonio histórico, cultural y de conocimientos que, a menudo, resulta difícil de descubrir.

Todas las anotaciones, marcas y otras señales en los márgenes que estén presentes en el volumen original aparecerán también en este archivo como testimonio del largo viaje que el libro ha recorrido desde el editor hasta la biblioteca y, finalmente, hasta usted.

Normas de uso

Google se enorgullece de poder colaborar con distintas bibliotecas para digitalizar los materiales de dominio público a fin de hacerlos accesibles a todo el mundo. Los libros de dominio público son patrimonio de todos, nosotros somos sus humildes guardianes. No obstante, se trata de un trabajo caro. Por este motivo, y para poder ofrecer este recurso, hemos tomado medidas para evitar que se produzca un abuso por parte de terceros con fines comerciales, y hemos incluido restricciones técnicas sobre las solicitudes automatizadas.

Asimismo, le pedimos que:

- + *Haga un uso exclusivamente no comercial de estos archivos* Hemos diseñado la Búsqueda de libros de Google para el uso de particulares; como tal, le pedimos que utilice estos archivos con fines personales, y no comerciales.
- + *No envíe solicitudes automatizadas* Por favor, no envíe solicitudes automatizadas de ningún tipo al sistema de Google. Si está llevando a cabo una investigación sobre traducción automática, reconocimiento óptico de caracteres u otros campos para los que resulte útil disfrutar de acceso a una gran cantidad de texto, por favor, envíenos un mensaje. Fomentamos el uso de materiales de dominio público con estos propósitos y seguro que podremos ayudarle.
- + *Conserve la atribución* La filigrana de Google que verá en todos los archivos es fundamental para informar a los usuarios sobre este proyecto y ayudarles a encontrar materiales adicionales en la Búsqueda de libros de Google. Por favor, no la elimine.
- + *Manténgase siempre dentro de la legalidad* Sea cual sea el uso que haga de estos materiales, recuerde que es responsable de asegurarse de que todo lo que hace es legal. No dé por sentado que, por el hecho de que una obra se considere de dominio público para los usuarios de los Estados Unidos, lo será también para los usuarios de otros países. La legislación sobre derechos de autor varía de un país a otro, y no podemos facilitar información sobre si está permitido un uso específico de algún libro. Por favor, no suponga que la aparición de un libro en nuestro programa significa que se puede utilizar de igual manera en todo el mundo. La responsabilidad ante la infracción de los derechos de autor puede ser muy grave.

Acerca de la Búsqueda de libros de Google

El objetivo de Google consiste en organizar información procedente de todo el mundo y hacerla accesible y útil de forma universal. El programa de Búsqueda de libros de Google ayuda a los lectores a descubrir los libros de todo el mundo a la vez que ayuda a autores y editores a llegar a nuevas audiencias. Podrá realizar búsquedas en el texto completo de este libro en la web, en la página <http://books.google.com>

III
A

R. BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III.

RACCOLTA
VILLAROSA

A

540

NAPOLI

07/08

592

10

F

I

I

592065

Race. Vel. A. 540

IOANNIS MARIAE LAMPREDI

S. T H. D.

**FLORENTINAE ET CORTONENSIS
ACADEMIAE SOCII**

DE LICENTIA

IN HOSTEM

LIBER SINGULARIS

IN QVO SAMVELIS COCCII

**SENTENTIA DE INFINITA LICENTIA
IN HOSTEM EXPONITVR ET
CONFVTATVR.**

A C C E S S I T

DE MAIESTATE

P R I N C I P I S

**AD LEGEM CONSTITVENDAM
OMNINO NECESSARIA**

O R A T I O

**QVAM HABVIT IN SACRA FLORENTINA ACADEMIA
POSTRIDIE KAL. MARTIAS ANN. MDCCLIX.**

FLORENTIAE ANNO MDCCLXI.

**EXCVDEBANT IMPERIALES TYPOGRAPHI
PRAESIDIBVS ADPROBANTIBVS.**

Μετὰ δὲ ταῦτα τὸν Ἡρακλέα Φησί, τὸν μὲν
Ὀλυμπίων ἀγῶνα θεῖναι, καὶ τὴν ἐκχειρίαν, δῆγμα
ποιούμενον τῆς αὐτῆ προαιρέσεως· ὅσοις δ' ἐπολέμη-
σε, τέως πάντας βεβλαφέναι κατὰ τὴν ἀνάγ-
κην, καὶ κατ' ἐπιταγὴν· ἐκείσις δὲ παραίτιον κα-
κοῦ ἕδεν ἔγεγονέναι τῶν ἀνθρώπων.

At deinde certamen quidem Olympicum, &
tarsus inducias instituisse Herculem, declarantem
quis suus esset sensus, quae mens animi: iis au-
tem omnibus, quibuscum bella gessit damna ipsum
intulisse necessitate compulsus, & alieno jussu:
sponde quidem sua nemini mortalium mali auctorem
fuisse. Polyb. Hist. Lib. XII. Cap. XIV. Edit. Am-
stel. 1670.

NOBILISSIMO ET AMPLISSIMO VIRO
CAROLO EX COMITIBVS FIRMIAN
DOMINO IN CRONMETZ, MEGGEL, ET
LEOPOLDSRON
FRANCISCI CAESARIS
E T
MARIAE TERESIAE AVGVSTAE
PP. FF. II.

A CYBICVLO ET A SANCTOR. BVS CONSILII, CVRSVI PVBLICO IN ITALIA
PRAEFECTO, MANTVAE, SAVIONETTAE, ET BOZZOLI
PROFECT. RI, IN VN. VERSIS AVSTRIACAE LONGOBDIAE
PROV. NCIS PLENA CVM POTESTATE ADMINISTRO
&c. &c. &c.

V
IOANNES MARIA LAMPREDI
DEDICO CONSECRORQUE.

*Consideranti mihi CAROLE V. A.
tum Gentis Tuae vetustissimam,
inclytamque nobilitatem, ampli-
tudinem, decora, opes, tum maximam Ho-
norum, Munerumque dignitatem, ad quam*

a 3

me-

merito erectus es, tum etiam, quod plurimi sane faciendum est, immensas veteris, recentiorisque eruditionis Tuae opes, doctrinam, disciplinasque eximias, quibus ornaris, animus profecto quodammodo decedit, & ad Te accedere cum hoc tam parvi momenti munusculo sine audaciae nota nullo pacto me posse arbitror.

Tibi enim tot insignibus Titulis, tanta Generis nobilitate conspicuo, qui tot hominum mores urbesque vidisti, tot illustres Europae Academias adiisti, tot principes sapientissimosque Viros adlocutus ex iis quasi ex uberrimo fonte sapientiae flumina in pectus tuum derivasti quid nisi sublime aliquod & magnificum opus multa litura expolitum, perfectum ingenio, sum-
ma-

maque industria elaboratum consecrandum
 erat ? Essent igitur mihi caussae , cur
 consilium meum improbarem nisi eximius
 amor ille Tuus , quo Litteras , carum-
 que cultores benigne prosequeris , haesi-
 tantem animum erigeret & confirmaret :
 ipse enim a teneris ut ita dicam ungui-
 culis Bonarum Artium studio dicatus in
 mediis etiam Negotiis dulcium Musarum
 non oblivisceris , & quidquid temporis su-
 pperest gravissimis Muneribus Tuis obeundis
 vel animo novis eximiisque disciplinis ex-
 colendo , vel sapientibus Viris adloquendis
 consecras ; quos omnes tanta comitate ex-
 cipis , protegis , foves , excitasque , ut Te
 potissimum Bonarum Artium Fautorem ,
 Musarumque praesidium & dulce Decus
 me-

merito suspiciant. Hac igitur singulari
 humanitate Tua confirmatus qua non tan-
 tum sapientibus litteratisque Viris, sed
 & iis etiam, qui aliquatenus progre-
 di, si Sapientiae arcana assequi non li-
 cet, totis viribus connituntur, comem fa-
 cilemque Te praebes, in eam fiduciam eri-
 gor, ut Libellum hunc meam incomptum
 licet, nulloque commendabilem merito non
 tantum benigne excepturus sis, verum e-
 tiam Patrocinio Tuo prosecuturus. Huc ac-
 cedit quod & jam ceteras meas nugas,
 quas publici juris feci aliquid esse non es
 dedignatus putare, & obsequium hominis
 quamvis ignoti favoremque Tuum nullo
 pacto promeriti non omnino despicias es.
 Quid quod Libellus hic, qui nominis tui
 ful-

fulgore insignitus prodit in lucem Ho-
 manitatem præcipue in Bello Hominibus
 commendat, quæ quidem Virtus ceteris
 animi Tui dotibus conspicua supereminet,
 & de iis maxime pertrahat, quibus ma-
 xime delectaris? Ipse enim & omnibus di-
 sciplinis, omnigenaque doctrina alacrem
 animum Tuum imbuisi, & privato publi-
 coque Iuri maxime sedulam navasti ope-
 ram, cum Te Lugduni Batavorum in hac
 Scientia rebus publicis administrandis omni-
 no necessaria clarissimo Iurisconsulto VI-
 TRARIO instituendum permisisti.

Excipe igitur sereno pacatoque vultu
 munusculum, quod Nomini tuo libens me-
 rito do, dedicoque; neque tam ad tenui-
 tatem inglorii huiusce Laboris respice,
 quam

X

quam voluntatem erga Te meam, & obsequium venerationemque, aequi bonique consule. Vale VIR AMPLISSIME, diuque bono Reipublicae, & Literarum feliciter vive. Dabam Florentiae Kal. Ian. A. R. S. MDCCLXI.

IN-

INDEX CAPITVM.

C A P. I.

Introductio.

C A P. II.

Quae Licentiae Hostilis origo sit.

C A P. III.

Quousque Lex Naturae Licentiam Hostilem iustificet.

C A P. IV.

Quid de Licentia Hostili senserint publici Iuris Periti.

C A P. V.

Maximum *Samuelis Cocceii* Argumentum, cui Ius Licentiae infinitae innititur.

C A P. VI.

De Iustitia Causae, qua Principes Bella movent neminem Iudicium ferre posse.

C A P. VII.

Quid ex Thesi superius demonstrata deduci facili negotio possit ostenditur: *Samuelis Cocceii* Sententia de infinita Licentia in Hostem refellitur.

C A P. VIII.

Nova proferuntur Argumenta ex Natura poenae contra *Samuelem Coccejum*, nonnullique errores
de

de Jure puniendi in Statu Naturae deteguntur
& confutantur.

C A P. XIX.

Ipsa *Samuelis Cocceii* principia circa finem poenae
exponuntur, & infinitae Licentiae in Hostem op-
posita demonstrantur.

C A P. X.

Subditos, qui Iudicium Civitatis sequuntur nullum
crimen admittere, atque adeo eo nomine imme-
rito poenae subjeci.

C A P. XI.

Licentia Hostilis in generalibus Belli casibus per no-
strum principium paucis exponitur, ubi de Clari-
gatione, & Represaliis.

C A P. XII.

Quibus armis uti liceat in Hostem, ubi de Veneno
& Percussore.

C A P. XIII.

De Captis, Deditis, Supplicibus, & Obsidibus non
necandis.

C A P. XIV.

De Captura & Vastatione rerum & de Jure Victoris.
Conclusio Operis.

DE LICENTIA

IN HOSTEM

C A P V T - I.

INTRODVCTIO.

I.

Aestas Principum unanimi Gentium consensu ad id constituta, ut privato cuique homini ius suum tribuat, remque publicam administret, servet & tueatur, cum in his potissimum gerendis nullius omnino inter homines iudicio obnoxia sit, ad iniurias subditorum repellendas Imperii sibi collati vim opponit, ad impetum exterorum ius Belli. Cum enim naturali gaudeat Libertate, ad Iura sua vindicanda, si quis in ea repente invadat, nullam omnino habet viam, quam quae Lege Naturae permittitur ac iubetur, vim nempe & arma, quae singulis ad sui necessariam custodiam adhibenda voluit Natura, frustra quidem concessura nobis

A

iura

DE LICENTIA

CAP. I. iura propria ac perpetua nisi ad ea ipsa servanda honestam quoque viam concessisset.

II. Hoc vero principium animo cuiusvis adeo alte posuit Natura, ut quamquam fraeno societatis iam stabilitate coerceretur, quisque tamen aggressu in ipso aegre Leges revereatur Magistratusque adeat, quos Reges ad refellendas iniurias constituunt.

III. Verum quandoquidem nonnulli adhuc inter homines sunt, qui vel vi institutionis suae, vel casu aliquo a quacumque Civili Potestate subtrahuntur, atque adeo ad Naturalem Statum devenientibus una superest refellendae iniuriae ratio, licentia nempe armata ipsis Naturae Legibus permessa, ob id in animum induxi ostendere quousque adhibenda ea sit, quibusque terminis circumscribatur.

IV. Quod quidem ob illud potissimum mihi libentissime explanandum suscepi, quod animadverterim eos omnes, qui de Iure Belli post Grovium huiusce facultatis facile Principem apprime doctum ac diligentem, scripserunt, vel cum ipso in eisdem iussu sententias, vel seorsum putantes in hanc Iuris disciplinam tam pravas & barbaras induxisse opiniones, ut magis humanum genus perdere & dissociare valeant, quam eiusdem con-

fer-

servationem, & societatem commendare, in quod CAP. I.
quidem omnes Naturae Leges tandem conspirare
videntur ^{1.}

V. Grotius vero in hac Iuris Communis parte ea laborat obscuritate, qua saepe alibi solet: interdum enim theorematibus utitur nimis generalibus, atque adeo difficile ad propositum convenientibus, interdum vero tum ob nimias rei divisiones, tum miscendo strictum Naturae ius sive Morali scientiae ^{2.}, sive praeceptis Evangelicis, sive Gentium antiquarum exemplo scientiam ipsam perturbat, & quod sequitur vix cuiusque Iuris terminos inter se discernere, & canones tam intermixtos ad actus summarum Potestatum dirigendos accomodare in Bello facultas est.

V.

(1) Opportune Boeclerus ad *Grot. Lib. 1. Cap. IV. §. 2.* = Le Droit de se défendre, & de repousser les injures n'est jamais naturel, qu'en vûe de maintenir, ou du moins sans blesser l'ordre établi par une Nature sociable, &c.

(2) = Ex quo apparet Grotium Libros suos *de Jure Belli ac Pacis*, non tam scripsisse de Jure Gentium universo, quam potius de moribus apud plerasque Gentes Europaeas receptis, qui tamen mores ius Gentium non constituunt, ut ipse Grotius docet eiusdem Operis *Lib. II. C. VIII. §. 1. num. 1. & 2.* sed ut in hoc argumento, ita & saepe alibi ex solis moribus ius Gentium effecit, & ideo ubi mores discrepant vix quicquam ausus est definire = *Corn. Van-Bynkersf. Quaest. Jur. Publ. L. I. Cap. II. p. m. 8.*

VI. Quoniam igitur solis Naturae Legibus Hostium arma reguntur, aliaeque Leges omnino silent cum ad has adhibendas impellit necessitas, de stricto Iure Naturae, quod ad Licentiam in hostem spectat, tantummodo ipse agam, atque aliis permittam quaerere quatenus Leges Perfectionis sint, quas nec alter Hostis exigere ullo iure potest, nec alter exsequi necesse habet, atque ita falsas opiniones reiiciens, diversasque concilians, ipsamque rem hactenus perturbatam componens, ad vera Principia hanc, quod spero, in materiam revocabo, quae sane inter potissimas Publici Iuris revocanda est.

C A P V T II.

Quae Licentiae Hostilis origo sit.

VII. **N**ecessaria defensio quam Natura praecipit fundamentum est & origo, unde manat Ius Licentiae Hostilis. Illa accedente haec iure agit, cessante illa tunc omnis vis iniusta, atque

(1) = Le Droit de la Guerre dérive de la nécessité, & du Iuste rigide = Montsq. *Esprit des Loix Lib. IX. Cap. II. & Cap. III.* = Les Auteurs de notre Droit Public fondés sur les Histoires anciennes sont tombés dans de grandes erreurs: ils ont donné dans l'arbitraire, &c.

atque exinde societatis ac mutuae benevolentiae CAP.
Leges, quæ flagrante Bello quiescebant vim suam II.
recipiunt, humanosque actus dirigunt & coercent.

VIII. Hostis igitur ille est, qui eo nos impellit, ut iura nobis a Natura concessa aliter defendere nequeamus quam vi & armis; tunc vero usum gladii & caedes Natura iustificat, quum alia ratione repellendi iniuriam vel latam, vel certo ferendam, omnino caremus. Ex quibus duae res manifeste sequuntur, nullum Bellum iustum esse

A 3

se

(1) = Periculum praesens hic requiritur, & quasi in puncto, quod in moralibus & naturalibus non invenitur sine aliqua latitudine = *Grot. Lib. II. Cap. I. §. 5. n. 1. Et Alberic. Genetil. Lib. I. Cap. XIII.* = Sic necessitatem dum dicimus proprie quidem non loquimur, at eam intelligimus, quae in rebus humanis non rara est & dici necessitas continevit = Incipit ergo, (inquit *Henric. Cocc. Vol. II. dispos. Fol. 1440. §. 103.* quem affert *Samuel Cocc. ad h. l.*) Incipit ergo hoc ius defensionis ex quo inimicus tuus aggredi te parat, & iam desit evadendi copia = Nostri defendendi, vel recuperandi causa sola belli ratio est = *Corn. Van-Bynkers. Quaest. Jur. Publ. Lib. I. Cap. I.* = Non inferitur bellum nisi *κατὰ δυνάμειν*, sive ubi bellum unum & solum superest instrumentum socialis status iurisque tutandi = *Boecler. ad Grot. Lib. I. Cap. I. p. m. 178.*

CAP. se nisi ¹ accepta iniuria id praecedat, aut me-
II. tus ² iustus accipiendae iniuriae periculum inevi-
 ta-

(1) = Iustitiae primum munus est, ne cui noceat nisi lac-
 fitus iniuria = *Cic. Off. Lib. I. Cap. VII.* = Causa belli susci-
 piendi nulla alia esse potest nisi iniuria = *Grot. Lib. II. Cap. I.*
 §. 1. n. 4. Confer. eiusdem *Lib. Cap. XXII. §. 1. & Lib. III.*
Cap. I. Adde *Testmar.* ad haec loca, qui more suo omnes omni-
 no Nationes in id consensisse congestis testimoniis ostendit.
 Quapropter *Aristoteles Apodict. Lib. II. Cap. II.* Regulam Iuris
 Naturae statuit: Πολυμῶσι γὰρ τοῖς πρότερον ἀδικήσανσι. = Bel-
 lum suscipitur in eos, qui priores iniuriam fecerunt. =

(2) = Iustum dixi, quandoquidem non sufficit invasionis me-
 tus, quem tu tibi facis, & qui tuus actus est = quae sunt
 verba *Cocci. sen. ad l. c. Grot.* = & multum falluntur & fal-
 lunt, qui metum qualemcumque ad ius occupandae interfectio-
 nis admittunt = quae est *Regula Grotii l. c. §. 5. n. 1.* At
 quo metu afficeris ut quis tuus hostis evadat? In diver-
 sas abiere Publici Iuris periti sententias uti ex iis manifeste
 apparet, quae fuscè differunt de Metu crescentis Potentiae, *Gro-
 tii Lib. II. Cap. I. §. 27. & Hortius, Vander Muelen, Testma-
 rus, Junior seniorq. Cocc. ad h. l. Pufendorf. I. N. & G. Lib. II.*
Cap. V. §. 16. Gundling. I. N. & G. Cap. IX. §. 12. & in
Gundlingian. Part. V. quos videant qui funditus rem inspicere
 cupiunt. Nos totam de Natura metus, quo quis hostis evadit,
 doctrinam expedimus his simplicissimis Regulis: Merus iustus
 is est, cum iniuriam, quae tibi paratur, certam esse intelligis
 morali ratione & inevitabilem. Haec necessaria esse Iure Natu-
 rae, ut aliquem veluti hostem aggrediaris & ipsa naturalis ratio
 facile

tabile minuetur; ' deinde iusti Belli hanc esse Le- CAP.
gem, ut sit defensionum², utpote quod ad iniu- II.
riae reparationem dirigatur.

A 4

CAP.

facile ostendit, & ex duplici evidenti principio *al. Montesq. l. c.* magis perspicue patet. Ea sic se habent = La vie des états est comme celle des Hommes. Ceux-ci ont droit de tuer dans le cas de la défense naturelle; ceux-la ont droit de faire la Guerre pour leur propre conservation = quod est primum. Mais entre les sociétés le droit de la défense entraîne quelque-fois la nécessité d'attaquer, lorsqu'un peuple voit qu'une plus longue paix en mettroit un autre en état de le détruire, & que l'attaque est dans ce moment le seul moyen d'empêcher cette destruction = Quod erat alterum. Ex quibus omnes omnino Quaestiones de metu facili brevique methodo expedire possem si per instituti mei rationem & per otium liceret. Ceterum in quam diversa rapiantur tum veteres tum recentiores Iuris publici periti Legum Civilium Regulas ad Iuris universalis rationem accommodantes exinde patet, quod postquam eisdem penitus meditatibus sis vix quid statuendum sit de iusto Metu, ob quem Bellum licite inferre quis possit, intelliges.

(1) = Il n'y a point de juste cause de Guerre qu'une injure, qu'on nous a faite, ou qu'on travaille à nous faire. C'est-là ce qui rend la Guerre juste, c'est-à-dire licite = *Formey Lib. I Cap. III. pag. 69. §. 109.* = Le bout d'une guerre juste est de venger ou de prévenir l'injure = *Wattel. Droit des Gens Tom. II. Lib. III. Cap. VIII.*

(2) Statuimus nullum suscipi posse justum bellum nisi accepta iniuria, ergo nulla alia est Belli causa, nisi injuriae re-
ratio₂.

CAPUT III.

*Quousque Lex Naturae Licentiam
Hostilem iustificet.*

IX. **H**Is rite praepositis sequitur etiam, quod cum Licentiae Hostilis fundamentum sit necessaria defensio, id omne quod necessarium quis iure putat tum ad iniuriam repellendam, tum ad sibi rebusque suis tuto consulendum id Lex Naturae permittat, quae hoc casu hostem non tantum impunem esse iubet quod ad externam hominum vindicationem, *dando ius sceleri*, quod

ratio: bellum igitur est quaedam defensionis species contra eum, qui iura nostra nobis tribuere detrectat, atque adeo omne bellum iustum est defensivum: *neque enim ait adposite Gundlingii Cap IX §. 6. est Bellum offensivum iustum, nisi quidem verbis Iudas.* Hanc Gundlingii sententiam carpit *cl. Barbeyracius ad Pufend. Lib. VIII. Cap. VI. §. III.* at si sedulo res perpendatur, quaestionem inter eos circa nomen versari, ceterum quod ad rem ipsam simul consentite viros clarissimos deprehenditur. *Vid. M. Bernard Républ. des Lettr. Septembr. 1704. pag. 304. & Observat. Hallensium Auct. anonym. Observ. VIII.* In eandem Gundlingii sententiam ivit nuperrime *Sam. Christ. Holmann. Invispr. Natur. Prim. Lin. Part. II. Cap. II. §. 187.* ubi primus omnium sententiam Samuelis Cocceii, de qua inferius, veluti iniustam notat.

quod veteres aiebant, verum etiam rem intrinse- CAN
 ce iustam efficit; hostiles nempe actus tunc nul- III.
 lam Legem laedunt, cum nulla Lex ei praece-
 lat, quae cuique necessariam imperat defensionem. Hic unus simplex canon ex ipsa Natu-
 rali Lege deductus hostili armorum furori mo-
 dum moremque imponere debet; Natura enim
 extrema tantum necessitate cogente actus hostiles
 ratos habet, qua cessante status belli neces-
 sario deest, nec pro hoste habendus est si quis
 victas manus dederit, vel saltem virium infir-
 mitate nocere nequit: neque enim anteaestae iniu-
 riae, dum bellum exarsit, neque etiam nocendi
 voluntas praesens in eo qui virium expertus & im-
 pos sit satis causae largiuntur ad quemquam ag-
 grediendum, veluti si stricto ense obviam veniret:
 quod clarius in sequentibus patebit.

X. Cum tamen belli discrimina multa diver-
 saque sint nefas omnino est iuxta hanc universa-
 lem Naturae Legem Licentiam Hostilem apta-
 re singulis Belli occasionibus, quae quidem in-
 numeratae sunt, nec ad computum ullo pacto re-
 digendae¹.

X.

(1) = Pour dire la verité il est bien difficile de déterminer préci-
 sément jusqu'ou il suffit de porter les actes d'hostilité dans
 les Guerres les plus légitimes = *Burlam. Princ. des Droit Na-*
tur. Lib. III. Cap. V. §. IIX.

CAP. III. XI. Verumtamen ut actuum hostilium iusticia praescribatur satis erit aliquam Naturae universalem Legem statuere, deinde exemplo Legum omnium eam ipsam aptare praecipuis solitisque Belli occasionibus, cetera vero Pugnantium iudicio & arbitrio permittere ¹. Ipsi autem Pugnantibus cum in ea re nulla alia Lege teneantur praeter hanc unam apprime simplicem, facili sane negotio, si iusti esse velint, actus quoscumque hostiles & offensas ad normam eiusdem dimetientur, quidquid odium vel invidia persuadet iniustum sentient, omnemque viam inhonestam fatentur ad conservanda iura sibi metipsis a summo rerum Opifice concessa, nisi quam proprio saltem iudicio expediendae salutis & vindicandis iuribus necessariam existiment ².

CAP.

(1) = Il faut laisser au jugement & à la conscience des deux parties belligerantes à décider si leurs actions sont précisément telles, qu'elles doivent être pour arriver à la fin, qu'elles peuvent légitimement se proposer = *Wolf Droit de la Natur. Lib. IX. Cap. VIII. §. 38. pag. 320. par M. Formey. Vide Christ. Holmann. l. c. & Vattel. Droit des Gens, Tom. II. Lib. III. Cap. VIII. pag. 45.*

(2) = L'agresseur est celui, qui cherche à nous léser. Il nous est permis de nous servir contre lui de tout ce qui peut détourner notre lésion, mais notre droit ne va pas au delà, autrement il renfermeroit la vengeance = *Wolf par Formey. Lib. I. Cap. III. p. 61. §. 63.*

CAPUT IV.

*Quid de Licentia Hostili senserint
Publici Iurisperiti.*

XII. **F**Orasse ab his scribendis me non super-
sedisse quis arguet post tot tantosque
de Iure Naturali conscriptos Libros, quibus ut
ita dicam quotidie obruimur; sed ut vera fatear,
postquam eos fere omnes non sine taedio perle-
gerim, vix unum qui hanc materiam ad sua Prin-
cipia revocaverit & undequaque meditatus sit in-
veni, neminem vero prorsus, qui dissentientes
scriptorum de Licentia in Hostem sententias per-
penderit, & eam, quam nuperrime clarissimus
Iurisconsultus Samuel Cocceius adstruere conatus
est, methodice refellendam suscepit. Et quidem
ut eos omnes, qui ante opus Grotianum de Iure
Naturali scripserunt, Ioannem Oldendorpium¹
Nicolaum Hemmingium² Albericum Gentilem³,
& Be-

(1) De Iure Naturali, Gentium & Civili. Colon. 1539. quam
Samuel Cocceius nescio quo pacto omiserit in *Dissert. XI. Intro-*
duct. ad Grot.

(2) De Lege Naturae apodictica methodo concinnata. *Witem-*
bergae ann. 1564.

(3) De Iure Belli. *Hannoviae 1598.*

CAP. & Benedictum¹ Wincklerum praetermittam, ipse
IV. Grotius Alberici Gentilis methodum imitatus ut
 magis exemplo Gentium, regulisque virtutum
 quam naturali rationis lumine uteretur, maximis
 hanc scientiam tenebris interspersit, & tam mul-
 ta & varia principia congestit², ut Legēs Natu-
 rae per se simplicissimae inter has perpetuas am-
 bagēs vix dignoscantur, quod quidem commen-
 taria bene multa Operi ipsius adiuncta mirifice
 probant. XII.

(1) Principiorum Iuris. *Libri quinque 1615.*

(2) En Principiorum, cum quibus Legum Naturalium prin-
 cipium simul confandit Grotius, brevissimus Elenchus.

Ius Naturae Sociale. *Lib. I. Cap. I. §. 15. n. 1. Proleg. §. 12.*
 & 13.

Ius Naturae pro certo rerum statu. *Lib. I. Cap. I. §. 10. n. 7.*

Ius Naturae laxius, seu Ius Naturae humanae. *Proleg. §. 2.*
Lib. I. Cap. I. §. 9.

Ius Divinum voluntarium universale. *Lib. I. Cap. I. §. 13. 15.*
Proleg. §. 11. 12.

Hoc triplex est: Ius Adamiticum. *Lib. I. Cap. I. §. 5. Lib. II.*
Cap. V. §. 13. n. 2.

Ius Noachicum. *Ibidem. Lex Evangelii. Ibid.*

Ius Gentium voluntarium universale. *Lib. I. Cap. I. §. 14.*
 quod duplex est.

Ius Gentium voluntarium latius patens. (*Ibid.*)

Ius Gentium voluntarium arctius patens. (*Ibid.*)

Ex hisce tam variis principiis difficile sit perspicua me-
 thodo Naturales Leges ertere primo ipso obtutu patet.

XIII. Maxima tamen laude dignus videtur tum CAP.
 propter immensam Eruditionem suis scriptis con- IV.
 sersam, tum propter intellectus acumen, verbo-
 rumque delectum, denique etiam quod ad huma-
 nitatem & lenitatem vertere Ius belli, & infini-
 tam licentiam Principum pugnantium quam ma-
 xime potuit conatus est: verum cum per Princi-
 pia satis intermixta, obscura & inconcinna id
 praestiterit, factum est ut de ipsa veritate tot am-
 bagibus consista nonnulli pessime iudicarent, & in-
 ter Magistros Iuris maxime Borussos nonnulli fue-
 rint, qui Licentiam infinitam in Bello rursus e-
 docuerunt; quam opinionem generi humano per-
 niciosissimam, & per se falsam & absurdam me de-
 monstraturum confido.

XIV. Itaque Grotii de hac Quaestione sen-
 tentia aequissima est: nihil enim in Bello licere
 Iure Naturae dicit nisi ad modum debiti & poe-
 nae, & eum qui ex iusta causa Bellum gerit om-
 nibus uti posse, quae ad sui Iuris defensionem
 sunt necessaria; quas sane Theses cum illis a me
 supra positis facile convenientes si recta methodo
 comprobasset, validisque confirmasset argumentis,
 nec

(1) *Lib. III. Cap. 1. §. 2. n. 2. & 3. Eadem repetit Cap. V. §. 1.
 Cap. VI. §. 1. n. 1. & §. 27. Cap. VII. §. 2. Cap. XIV. §. 1.
 Cap. XX. §. 32.*

CAP. nec ceteris de hac re diversa sentire, nec mihi
IV. denuo differere locus fuisset: quod quidem non
 bene animadverterunt ii omnes qui Grotii sen-
 tentiam sequuti sunt Philippus Vittrarius ¹, Vlri-
 cus Huberus ², Nicolaus Gundlingius ³, Christia-
 nus Wolfius, ⁴ Thomafius, ⁵ eiusque sectatores
 Guilelmus a Lith, ⁶ & Henningius Böhmerus; ⁷
 ii nempe Grotianae sententiae subscripserunt, ac
 eam

(1) *Instit. Iur. Nat. & Gent. Lib. III.*

(2) *Opp. Maior. & Minor. de Rep. sect. III. Cap. XII. & XIII.*
Opp. Maior. Lib. III. sect. IV. Cap. IV. §. 1.

(3) *De I. N. & G. Cap. IX. §. 27. p. 86.*

(4) *L. suprac.*

(5) *Fundam. I. N.*

(6) *De Princ. L. N.*

(7) *Ius Publ. Univerf. Cap. I. §. 21. & 29.* Hicce adde *Chr. Hollmann.* supra laudatum, qui sententiam humaniorem nuper-
 rime amplexus est in *Jurisp. Nat. prim. lin. Part. II. Cap. II.*
 §. 187. & *seqq.* Simplicis Collectores, vel illustrium sectatores,
 opinionum, numero quidem bene multos, eos etiam qui Le-
 ges Naturales generice nimis, & metaphyficè tractarunt [quos
 inter & Ivoenam Parisiensem in *Iur. Nat. reb. creatis a Deo.*
Constit. & Hobbesium tum in Leviath. tum in Lib. De Cive,
 & *Cumberlandium Trait. Philos. Des Loix Naturell.* merito e-
 numerabis] tum demum Politicos Veteres plerumque Regalia
 Iura potius recensentes quam demonstrantes, praetermittendos
 existimavi eo quod alteri non multi faciendi sint, alterj vero vix
 rem summam attingant.

eam vel nullis argumentis confirmarunt, vel ea- CAP.
dem, quibus Grotius utitur, infirmissima sane & IV.
incongrua argumenta adhibuere, vel saltem de
adversariorum refellendis obiectis non cogitarunt,
licet principia satis perspicua de Hostili Licentia
posuerint, quos inter palmam omnibus praer-
ipiunt Henricus Cocceius ¹, & nunquam satis lau-
dandus clarissimus Montesquius ², qui locis supra
in-

(1) Libet hic ipsa clarissimi Iuriconsulti Principia in brevif-
simam synopsis redacta exponere, quippe quae & evidentissi-
ma sunt, & iisdem ego ipse frequentissime utar.

I. Laedens qui reparare iniuriam detrectat, nec Iudicem ha-
bet & vi resistere paratus est non potest aliter ad reparandum
compelli, quam vi & armis.

II. Vis ergo omnis licita est quatenus est necessaria ad defen-
sionem Iuris. Hoc ego statuti essentielle Principium Licentiae
Hostilis, ex quo mox futurae demonstrationes sequuntur.

III. Cum vera adigi non possit nisi victus & subactus, omnia
licita sunt, sine quibus vinci & subigi re bene perpensa non potest.

IV. Unde apparet illicita ea esse, quae ad victoriam non fa-
ciunt. *Cocce. Sen. ad Grot. Lib. III. Cap. IV. §. 6.*

V. Hinc interficere licet Hostem quamdiu resistit, non si ca-
ptus, vel supplex est, vel obsidem se dedit (*infra §. 10. usque
ad 14.*) mulieres, aliosque non militantes non licet.

VI. Ex eadem ratione arma, quae non sunt necessaria ad Iu-
ris nostri reparationem adhiberi Iure non possunt. *ad Grot. Lib.
III. Cap. I.*

(2) Vid. *Cap. II. not. 4. pag. 7.*

CAP. indiguitatis solida & vera iacit Licentiae Hostilis
IV. fundamenta, quid autem ipsis inaedificare quis
 possit caeteris more suo praestandum relinquit.

XV. Verum licet Grotiana de Licentia in
 Hostem sententia suis limitibus circumscripta suos
 habuerit sectatores, ex altera tamen parte com-
 plurimos maximi nominis scriptores habemus, qui
 pro Licentia infinita pugnant. Et quidem primus
 omnium Hobbesius facem veluti ceteris omnibus
 praetulit, quippe in statu Naturae Iustitiam & I-
 niustitiam humani animi facultates esse denegans¹,
 necessario etiam affirmat Principibus bellantibus
 licere quidquid libido sit experiri, ii enim & in
 statu Naturae vivunt, & ad ipsos, ut ille putat,
 ultro ius suum in omnia homines transtulerunt,
 quod sane licentiam interminam significat². Quod
 Hobbesii systema naturalem Legem e medio tol-
 lens quamvis ab omnibus veluti falsum reiectum
 fuerit, tamen mirandum est Pufendorffium & Sa-
 muelem Cocceium, qui in eo refellendo ubique
 ap-

(1) *Leviath. Cap. XIII. pag. 65. in fin.*

(2) *Leviath. Cap. XIV. & XVIII De Cive Cap. IV. §. 13. Vid. Sam. Cocc. ad Grot. Introduct. Dissert. VIII. §. 14. & seqq. & Dissert. XI. §. 1. & seqq.* = Itaque huiusmodi systema mirifice convenit cum iis, quae statuerunt Glauco, Epicurus & Horatius quos sane omnes omnino improbarunt = *Vid. Plat. Lib. XII. de Rep. pag. m. 5. Stanley H. Ph. Para. XII. fol. 898.*

opprime laborant, non senferint, quod Licentiam CAP.
 infinitam bellantibus concedentes in idem Hob- IV.
 besii systema incidere, quod ipsi tot argumentis
 profligarant.

XVI. Pufendorsius igitur sibi met nescio quo
 pacto persuasit, Principes omnes post bellum indi-
 ctum de mutuis offensis in infinitum ¹ tacite con-
 venire: cui decreto saevissimo licet aequiorem
 interpretationem adiungere conatus sit Gundlin-
 gius ², feritas attamen conventionis a Pufendor-
 sio effictae perspicue patet. Alibi enim ipse Auctor
 utrosque invicem Pugnantes asserit solutos velut
 ex pacto Legibus Pacis, nempe iuxta eius syste-
 ma, Naturae Legibus, facultatemque utrisque con-
 cessam ut sine modo desaevant, eo magis, ut ipse
 ait: *qu' on ne pourroit jamais obtenir la fin,*
qu' on se propose, si l' on étoit indispensablement
obligé de se tenir dans certaines bornes, & de
ne se porter jamais aux dernières extrémités
contre un ennemi ³. Hanc eandem sententiam,

B licet

(1) = C'est pourquoi les Guerres déclarées dans les formés
 senferment une espece de convention, qui se réduit à ceci;
 Faites à moi tout ce que vous pourrés, je ferai contre vous
 de mon côté tout ce qui me sera possible = *Lib. VIII. Cap.*
VI. §. 7. p. 557.

(2) *Cap. IX. §. 27. pag. 86.*

(3) *Id. Lib. II. Cap. V. §. 3.*

CAP.
VI. licet sequiorem simulat, sequutus est Heineccius, quippe qui Borussiae Academiae & ipse addictus Theſim, iam in eo Regno popularem factam, de Licentia in infinitum reipſa inſinuat; dum enim licitum honeſtumque Iure Naturae eſſe demonſtrat veneni uſum in Bello, & Hoſtis cladem per inſidias, audacter docet: *Hos igitur parum humanos, at non ideo iniuſtos dixeris, quia Hoſti in Hoſtem omnia licent*¹.

XVII. Burlamachius etiam vir non mediocriſ ingenii, & in exponendis dilucide ſententiis ſuis inſignis primo ipſo aſpectu in Grotianam ſententiam ire videtur, at poſtea, terminis quos praecripiſerat veluti poſthabitis, docet, quod ſi quis Hoſtem in nos agat, is poteſtatem nobis facit ſaevienda in ipſum nulla Lege in infinitum².

XVIII. Nemo tamen tanto adhuc ſtudio, quanto Samuel Cocceius de Iure quidem Publico optime meritus; Licentiam infinitam in Hoſtem defendit. Is poſtquam exemplum perſequens Patris ſui Ius Gentium voluntarium adverſus Grotium oppugnavit, mox ad rectas illationes hinc deducendas deveniens longiſſime aberrat. Cum enim

Pa.

(1) *Ius Publ. Cap. IX. §. 201. in Not. Vid. eiusdem Comment. ad Puf. nd. Lib. VIII. Cap. c.*

(2) *Princ. du Droit Polit. Part. IV. Cap. V. §. VII. pag. 224.*

Pater mansuetudinem & humanitatem quam potest CAP. IV.
 maximam bellantibus persuadeat, is contra opi-
 nionem tam saevam tuetur, quam quae fuit un-
 quam saevissima, & unde quaque petitis argumen-
 tis ostendere conatur quod *Ius Naturae permit-*
tat, ut etiam ultra modum debiti & poenae, idest
in infinitum Hostem laedere, eiusque res capere &
vastare possimus ¹.

XIX. Quae sane opinio nimis iam in Septen-
 trionali plaga propagata (unde olim tot aerumnæ
 totque scelera miseram Europam inundarunt) si
 mentes Regum Ducumque arripiat, nec sancta
 Religione cohibeatur, Belli insaniam, & inanem
 Triumphum gloriam sine modo grassaturam quisque
 videt. Quamobrem non irritum omnino opus ag-
 gredi mihi persuadeo, dum rem ad methodum redi-
 go, & opinioni tam perniciosae occurrere contendo.

C A P V T V.

*Maximum Samuelis Cocceii Argumentum, cui
 Ius Licentiae infinitae innititur.*

XX. **A**T quo clarius appareat Necessariam
 Defensionem esse quidem principium
 unicum, per quod rite iusti limites Hostili Licen-

B 2

tiaq.

(1) *Ad Gros. Lib. III. Cap. I. §. 1. n. 12. pag. 596.*

CAP. ^{V.} **V.** tiae circumscribi possint, atque ut, hoc posito, rationi ut ita dicam via sternatur, qua ad veritatem detegendam in generalibus Belli eventibus facilius progrediamur, opportunum videtur impedimenta & obiectiones adversariorum e medio tollere: mox autem pede libero ad ea singulatim devenire, quae per Quaestionem occurrunt.

XXI. Statuit igitur Cocceius, antequam de Iure Belli sermo fiat, id pro certo axioma habendum esse, quod Hostes sententia nostrae Civitatis Causam Bello iniuria dederint, atque a deo vis, vulnera, vastationes, caedes totidem scelera sint quacumque maxima poena punienda.

Cum

(1) = Praemittendum hic est Hostem ex Iudicio nostrae Civitatis causam bello dedisse, eoque omnia iniuria agere = *Samuel Cocce. ad Gros. Introduct. Dissert. XII. Lib. VII. Cap. H. Sect. H. §. 739. & seqq.* Haec eadem principia repetit ubique in *Grot. Comment.* praecipue *Lib. III.* at nulla validiora subiicit argumenta. Clarissimus hic Iurisconsultus veluti falsum rejicit Ius Gentium voluntarium a Grotio inductum: docuit in *Dissert. IV. Prooem.* hoc Ius Gentium Grotianum nil aliud esse quam Ius ipsum Naturae: ita de eo sensisse veteres sapientes, & in hanc eandem sententiam conspirasse plerosque Romanos Iurisconsultos, si unum Tribonianum excipias, a quo originem huiusce erroris Cocceius deducit. His ab ipso Cocceio positis sponte sua sequebatur, ut id omne quod Grotius licere asserit Iure Gentium,

Cum autem quisque ex Lege Naturae ad iniuriae ^{CAR.} reparationem Ius habeat perfectum, reparatio au- ^{V.} tem nullo alio pacto iuste fiat nisi per exactam Talionem, damnumque ab Hoste datum infinitae sit aestimationis, ideo etiam poena omnem modum excedat necesse est. Possumus igitur in Hostem armatum & nostra iura oppugnantem, veluti in reum damni infiniti, immodice saevire; cum ratio postulet, ut iniuriarum reparationem ipsa aequalitas dimetiatur.

B 3

XXII.

viuſ; nempe licentia impunitatis, apud Cocceium liceat ipſo Iure naturae, quae actus hostiles non tantum impunes, ſed etiam iuſtos & ratos habeat. Videſis originem Licentiae huiuſce infinitae, & opinionis tam pernicioſae Cocceii; quod etiam animadvertit vir clariffimus Gomes Beltrames Chriſtianius, quem omnium bonorum moerore immatura morte e medio ſublatus eſſe dum haec ſcribo audivi maeriffimus. En eius verba in *Epiftola di Amico ad Amico, in reſpoſta al Maniſeſto del Re di Pruſſia* = Li due rinomati Padre e Figlio Coccej, li quali hanno avuto l'onore di ſervire in Cariche luminofe nella Corte di Berlino, prendendo ad impugnare il Gius delle Genti volontario, come un ſogno di Grozio, ſono ſtati forſe i primi fra' noſtri ad aſſerirſi univerſalmente nelle loro Opere a termini del Gius di Natura, con attribuire francamente al Belligerante l'arbitrio infinito ſopra la perſona e robe del competitore = Vide pag. 6. & ſeqq. §. 8. Quod quidem de Samuele Cocceio intelligendum eſt, Henricus enim acquiſſimam ſententiam ſequitur, ut ex ſuprapoſitis patet, & clarius in ſequentibus apparebit.

CAP. V. XXII. Quod si Hostis captus, deditus, vel supplex aut victus sit, ubi primum in nostram potestatem venerit, is iudicio nostrae Civitatis efficaciter subicitur; & cum anteaſtorum ſcelearum culpa adhuc in illo perſeveret, aequali etiam poena nos eum afficere poſſe manifeſto conſequitur, atque adeo eum vel bonis, vel opibus, vel ipſa vita privare ſi lubido ferat Imperantis, cum inlatae iniuriae ultra omnem poenam promereant. Haec autem licentia ad omnes ſubditos Hostis extenditur; probant enim omnes & defendunt hoſtilem imperum ſuae Gentis, pugnantes vel manu, vel conſilio, vel ope, atque adeo cum idem deliquerint eadem omnes poena pleſtendi.

XXIII. His paucis fundamenta expoſui, quibus potiffimum Coccejus Licentiam inſinitam conſtruit; & quamvis prima fronte valida eſſe videantur, tamen ſi ſingulas partes recte animadvertamus, corruere omnia per ſe videbimus, eorumque ruinis Principium noſtrum altius validiusque inſurgere.

CAPUT VI.

De Iustitia Causae, qua Principes Bella movent neminem iudicium ferre posse.

XXIV. **I**D veluti axioma firmissimum Philosophi omnes constituunt, quod scilicet homines universos. Natura pares efficiat, omnis autem differentia tum Iuris tum Libertatis ab humana institutione & Societatis ordine iam stabilito originem repetat. Societas enim ipsa esse non poterat nisi homines de eo Iure, quo quisque se suosque actus proprio arbitrio dirigendi Lege Naturae gauder, cessissent, illudque in alios transtulissent.

B 4

XXV.

(1) Graecorum aliquos hic praetermitto, qui nonnullos homines natura servos nasci dixerunt. *Vid. Strab. Lib. I. in fin. pag. 65. Aristot. Lib. IV. Polit. Cap. III.* ii enim vel de longo servitutis usu locuti sunt, vel de illis qui inter alios ea ingenii alacritate, & corporis viribus a Natura praediti sunt, ut ad Imperium nati potissimum videantur; quae est sententia Aristotelis nullo pacto Iuris libertatisque aequalitatem auferens. Ceterum dicendum est cum *Quintil. Declam. XIII.* = Quid autem non liberum Natura genuit? Taceo de servis, quos bellorum iniquitas in praedam victoribus dedit, iisdem Legibus, eadem fortuna, eadem necessitate natos. Ex eodem caelo spiritum trahunt, nec natura cuiquam, sed fortuna dominium dedit.

XXV. Quod quidem adeo verum est, ut posthabito etiam illorum testimonio, qui Naturam humanam aliquantulum meditati sunt, eandemque amplexi sunt sententiam, quisquis semetipsum considerat, principium hoc Libertatis alte impressum sentiat, & intelligat ideo nonnullos in societate ceteris praeesse, quia sic homines ipsi voluere ut Princeps quis sit, summamque Imperii in se colatam aliis etiam ex parte committat.

XXVI. His praesuppositis evidentissime consequitur, quod qui in statu Naturae degunt nullum omnino superiorem, ut supra diximus, habeant, summaque gaudeant Libertate. Gentes igitur, iique omnes qui eas repraesentant cum re ipsa inter se in hoc statu Naturae vivant¹, nullius propterea Iudicio obnoxii sunt, nullis scilicet humanis Legibus in administrando bello obstricti.

XXVII. Itaque eorum solummodo est Iudicium de opportunitate necessariae defensionis,
de

(1) = Les peuples (aux quels on doit aussi appliquer les Principes établis dans ce chapitre) sont d'autant plus obligés à se regarder les uns les autres comme égaux, qu'ils sont toujours dans l'état de la liberté Naturelle, & par conséquent dans une parfaite égalité de droit les uns par rapport aux autres = *Barbeyr. ad Pufendorf. Lib. III. Cap. II. §. 9.* Idem omnino sentiunt omnes tum Philosophi, tum Iuris Naturalis & Politici Magistri, a quibus allegandis ne nimis sum supercedeo.

de statu nempe Belli incipiendo: Lex vero Naturae Iudicii illius dirigendi norma est & regula, CAP. VI.
 summus autem eiusdem Lator ipsam custodit & vindicat, sortem Belli inclinans illos versus, qui Naturale Lumen sequuti sunt, huic autem rebelles clade, extremaque pernicie castigans.

XXVIII. Videsis igitur quam absurde praemittendum esse velit Cocceius, antequam de Bello sermo fiat, Hostem Iudicio nostrae civitatis Bellum iniuria intulisse, huiusque Iudicii vi progrediendum esse ad poenam: quasi vero Gens altera Gente superior esset, vel saltem auctoritas istiusmodi Principis in Principem conciliari cum ea posset Libertate & *independentia*, qua populi inter se Naturali iure potiuntur.

XXIX. Huc accedit etiam quod cum poena proprie dicta sit malum Actionis in eo de quo poena sumitur¹, & causae criminisque cognitionem

(1) *Grot. Lib. II. Cap. XX. §. 1. Gundling. Cap. XXXVI. §. 20. Henr. Cocc. in Posit. XII. apud Sam. Cocc. Introduct. ad Grot. Dissert. Prooem. X. Quapropter Augustinus Retract. Cap. IX. = Omnis poena si iusta est peccati poena est = Et ipse SAM. Cocc. ad Posit. X. Patris sui l. c. = Malum actionis in eo consistit, quod delinquens ultra fines facultatis a Natura concessae argat, eoque iniuria, quae non nisi per Talionem reparari potest & debet.*

CAP. VI nem¹ necessario supponat, nullusque populus altero sit superior, sequitur etiam neminem in crimen inquirere, iudicium ferre, poenamque infligere posse; actus enim istiusmodi Iurisdictionem dicunt, quam nemo in statu Naturae habet in alium; quamobrem immediato Legis Naturalis decreto Iudicium differre quisque debet de Iustitia causae, eamque ad summum rerum Opificem cognoscendam referre.

XXX. Neminem igitur de Iustitia causae alterius Partis pugnantis Sententiam dicere posse ex concessis ab ipso Samuele Cocceio statuimus; quod quidem & rationi consentaneum² & necessario

(1) *Vid. infra Cap VIII.*

(2) *Opportune Hear. Pater in Dissert. de Iur. Victorinae §. 7. = Bellum itaque Princeps gerit non ut Iudex, quia in extraneos imperium nullum habet, sed ut pars, &c. = Quapropter Massilienses hanc Iuris Naturalis Regulam sequuti in dissidiis Caesaris & Pompeii respondent = Neque sui Iudicii, neque suarum esse virium discernere ultra pars iustiore habere causam = Caes. De Bell. Civil. Lib I. Cap. XXXV. Vid. Suet. in Caes. Cap. XXIV. Et Ioann. Barbeyrac. ad Grot. Lib. IV. Cap IV. §. IV. = Plus les Guerres devoient fréquentes parmi le Genre humain, & plus il étoit nécessaire pour sa tranquillité & qu'on n'épousât pas légèrement la querelle d'autrui, & que quand on n'avoit pas jugé à propos de prendre parti dans une Guer-*

sario iuberi a Naturae Lege, atque adeo nullam CAT.
omnino iniustitiam includere tum ex antea positis V I.
perspicue, tum ex sequentibus clarius patebit.

C A P V T VII.

*Quid ex Thesi superius demonstrata deduci
facili negotio possit ostenditur: Samuelis
Cocceii Sententia de infinita Licentia
in Hostem refellitur.*

XXXI. **E**X necessaria Iudicii suspensione id con-
sequitur quod cuique in iis quae ad
Principes tamquam bellantes spectant Iustitia ar-
morum utrinque existimanda est, & in Belli occa-
sionibus possessoris titulum legitimum semper cen-
sendum; non quia talis revera utriusque causa
esse possit, ac quia utrique iuste armis uti pos-
sunt, Diversum enim omnino est primum quaere-
re, an id de quo per vim certatur iustum esse pos-
sit utrinque, deinde vero, an adversariis utrifque
ius arma inferendi merito competat. Itaque cum
am-

re, on regardât comme autorisé par le droit des armes tout ce
qui s'étoit passé dans cette Guerre = Id autem ex Naturae Le-
ge originem ducere docet hisce disertissimis verbis = L'effect,
dont il s'agit est fondé sur une des Lois les plus claires, & les
plus générales du droit naturel =

CAP. VII. ambo Iure congrredi revera possint (ad id enim fatis est bona fides) unus vero causae arbiter Deus sit manifeste consequitur, pugnantes inter se & quemque alium agere cum illis ita debere, veluti amborum arma & quidquid ex iis dependet, pleno Iure valeret ¹.

XXXII. At cum Samuel Cocceius fortasse animadvertit quod si concedatur arma ex utraque parte iusta esse posse, poenae locus in bello iam non fuisset, atque adeo licentia illa hostilis corruisset, quam ipse asserit infinitam, Bellum aliquod utrinque iustum dari posse audacter negat his verbis: *Sed & negamus utrumque in bona fide esse posse circa Iustitiam causae; ea enim est rationis nostrae conditio, ut examinatis rite circumstantiis, & adhibito consilio prudentum facile cuivis constare possit quid iustum sit quid iniustum* ². At quis in eandem sententiam ierit, qui noverit humani intellectus vires, scilicet quam difficilis sit aliquando Iuris applicatio ad factum, & quantum sponte sua etiam sine vitio iudicantis hallucinari quisque possit cum anceps est aliquid in-

(1) Vide Vattel *Droit des Gens* Tom. I. Praelim. § 21. Lib. III. §. 40.

(2) Vid. *Dissert. Prooem. IX. Intrad. ad Grof. Cap. XIV. §. 168. pag. 243.* quod alibi repetit ad *Grot. Lib. II. Cap. XXIII. §. 17.*

inter fas & nefas, & ex ipsa facti dubii vel Iuris
consideratione aliquid tandem emergit, CAP.
VII

Quod tu nec tenebras, nec possis dicere lucem?

XXXIII. Quam sane difficultatem fere omnes
agnovere, qui humani ingenii vires ad trutinam
revocare sedula opera conati sunt¹; quod etiam
per-

(1) Quapropter Aristoteles ad *Nicom. Lib. III. Cap. II.* Ἐστὶ
χαλεπὸν εἶναι τὸ κρίνειν ποῖον ἀντὶ ποῖος αἰρεσίον = Difficilis sae-
pe est quid cui anteponendum sit iudicatio = & Andronicus
Rhodius *Paraphr. Lib. I. Cap. III.* Τὸ κατ' ἀλόθειαν δίκαιον δυ-
σχερὲς ἔστι τοῦ δοκούντος διακρίν = Difficile est id quod vere ius-
tum est ab eo quod tale videtur discernere = Praeclare Cicero
pro Partibus utrisque Iulianis & Pompeianis *Orat. pro Marc.*
= Erat obscuritas quaedam, erat certamen inter clarissimos du-
ces; multi dubitabant quid optimum esset, multi quid sibi ex-
pediret, multi quid deceret, nonnulli etiam quid liceret = Cur
enim (inquit *Maximus Tyrius Serm. XIV*) qui aequabiliter
sentiant digladiari invicem oporteat? Et vere vel iniusti pugnant,
vel cum iustis iniusti. Sed eam veritatem nos plerumque igno-
ramus = Et *Alberic. Gentil. Lib. I. Cap. VI. pag. 49.* = Huc
adigit nos humanae nostrae conditionis infirmitas, per quam
sunt nobis in tenebris omnia, & purissimum illud, atque ve-
rissimum iustum ignoratur, quod non ferret duos litigare ius-
to = Quis enim hoc sibi sumat (adposite addit *Gundling.*
Cap. XXXVI. §. 107.) ut hunc iuste, illum iniuste corripuisse
arma sit dicturus? An hostis? An aliae gentes? At haec pares
non tantum sunt; sed etiam, &c.

CAP. VII. perspicue ex ipsa humanae mentis natura ostendere possem, nisi longius quam par est a proposito aberrarem. Ceterum, licet verum esset quod adstruere conatur Pufendorfius,¹ qualitatem rerum Moralium facili negotio perspicue omnibus apparere, & nullo pacto confundi posse; attamen concedat oportet quantitatem earumdem rerum Moralium saepius dubiam & obscuram esse, ut tandem verissimum sit vel quod ad quantitatem, vel quod ad cognitionem facti humanam mentem hallucinari posse².

XXXIV. Huc accedit quod licet Iustitia causae facili negotio emergeret adhibito consilio prudentum, attamen ut veritas eruatur, plurima ad examen revocanda sunt, quae in adversae partis potestate cum sint, difficili sane negotio obtineri possunt. Nolo equidem in re tam perspicua diutius quam par est immorari. Nam si per otium lice-

(1) *I. N. & G. Lib. I. Cap. II. §. 9.*

(2) Itaque egregie Zinglari ad Grot. *Lib. II. Cap. XXIII. §. 1.* postquam & ipse fere omnium Philosophorum sententiam amplectens facili negotio concessit generalia Ethices praecepta certissima esse, addit = Les conclusions, qui s'en tirent ont une bien moindre certitude, & renferment au contraire assés souvent beaucoup d'obscurité, parceque les choses mêmes, sur quoi elles roulent sont contingentes de leur Nature, & sujettes à divers changemens.

ceret tum praeteriti, tum praesentis aevi historiae, tum ipsa Litium natura argumenta undequaque quamplurima suppeditarent: quin etiam ordo privatus Iudiciorum perspicue probat posse duos iuste, nempe bona fide litem aliquam ventilare, licet post Iudicis sententiam ex iis alter videatur iniuria egisse, quod quidem in Bellis, quae nil aliud sunt, quam Imperantium Lites congruenter obtinet¹.

CAP.
VII

XXXV. Quod sane ut clarius liqueat nonnulla ex ipso Grotio Iustitiae Principia petere liceat.

(1) Praeclare sane hanc rem explicat, disertisque verbis confirmat. *Herr. Cocc. ad Grot. Lib. c. §. 13.* = Vti igitur ad iustitiam litis non requiritur iustitia causae, quia de hoc Iudex statuere debet, non litigantes, quibus sufficit quod putent iustam litigandi causam habere, & eius Iudicium committant Iudici, ita & ad Ius Belli gerendi non requiritur Ius ipsius causae, de qua bellum geritur, sed sufficit iusta opinio, & bona fides de sua iustitia, reliquum enim committitur summo rerum Arbitro = Et *Alber. Gentil. Lib. I. Cap. VI. pag. 50.* = Iuste, hoc est ex probabili causa litigantes per fori disceptationes, sive rei, sive actores, & victi lite, atque sententia non condemnantur iniustitiae . . . . Cur aliter censebitur in hac disceptatione & lite armorum? = Et supra ibidem asseruerat = Hoc sane generaliter in omnibus fere statibus controversiarum fieri valet, ut neutra litigantium pars sit improba = *Id. Lib. I. Cap. XX. in princ.* ubi asserit geri etiam posse bellum iuste pro re dubia, si alter neget inermem subire disceptationem.

CAP. ceat. Varias igitur esse acceptiones Iustitiae iure
VII. asserit sapientissimus Iurisconsultus ¹. Iustum enim
 aliquid dicitur aut ex causa, aut secundum effe-
 ctus: ex causa rursus aut speciali acceptione Iu-
 stitiae, aut illa generali, qua omnis rectitudo eo
 venit nomine. Specialis acceptio iterum dividitur
 in eam quae ad opus pertinet, & eam quae per-
 tinet ad operantem. Ex quibus sequitur ² specia-
 li & ad rem ipsam relata acceptione bellum utrin-
 que iustum esse non posse, ut nec litem, quia fa-
 cultas Moralis ad contraria, puta ad agendum &
 ad impediendum non datur per rei ipsius Natu-
 ram. At vero ut neuter Bellantium iniuste agat
 fieri sane potest; iniuste enim agit nemo nisi qui
 & scit rem iniustam agere, multi autem id no-
 sciunt. Hactenus Grotius.

XXXVI. Quae sane principia licet subobscura
 sunt, veteremque Scholasticorum doctrinam sapiant,
 attamen si sedula opera introspiciantur rem totam
 expediunt.

XXXVII. Duo namque hoc loco quaeri mani-
 festum est, primum an fieri possit ut uterque bel-
 lantium Ius gerendi belli habeat, secundo an pos-
 sit id de quo inter eos disceptatur utrinque iu-
 stum

(1) *Lib. II. Cap. XXIII. §. 13. n. 1.*

(2) *Infra titulum, 20.*

stum esse, uti superius consulto monebamus: quae sane magis perspicue exposita quadrant ad illam Grotii distinctionem Iustitiae quae ad opus pertinet, scilicet, ut explicat cl. Gronovius¹, quae inest ipsi rei, & eius quae pertinet ad operantem.

CAP.
VII

XXXVIII. Si igitur postulas an fieri possit, ut id de quo inter ambos disceptatur iustum utrinque sit, naturali ratione ductus probe intelliges id nefas omnino esse, quandoquidem idem simul esse & non esse, atque adeo eadem res licita & non licita, idemque iuste probeque simul hinc agi inde prohiberi nequit.

XXXIX. Si vero rogas an utriusque Ius habere possint bellum inferendi, ex rite praepositis facili negotio id fieri posse existimabis; *uterque enim litigantium* (ut ipse Henr. Cocc. verbis utar ad l. 6. Grot.) *Bellum Iure gerit, quia uterque summa gaudet potestate, & superiorem, ut supra ostendimus, non habet, qui de iustitia vel iniustitia iudicare possit. Ut autem hoc respectu bellum iustum*

C.

stum

(1) *Ad h. L. not. 37.* Varias haec Iustitiae acceptiones dilucide exposuit, & abunde nuperrime explicavit vir Iuris Consultissimus Leopoldus Andreas Guadagnius in Pisano Lyceo Auctor, cuius immensam antiquae, recentiorisque eruditionis vim, summumque in iure dicendo & explanando ingenium merito omnes mirantur. *Inst. Iur. Civ. Tom. I. Lib. I. §. 2. not. 3. pag. 73.*

CAP. VII. *stum sit non requiritur iustitia caussae, sed tantum probabilitas & bona fides quia bellum est instar Iudicii* ¹.

XXXX. Haec quidem tam manifesta sunt, ut & ipse *Samuel* vim veritatis sensitse videatur, sed ne adamata sententia corrueret nonnulla alia argumenta profert, quae sane facili negotio deteguntur & confutantur, inquit enim, quod etsi uterque *in bona fide sit iustam habere causam Belli non sequitur eum vere iustum esse* ², atque adeo Iure causam suam defendere: ubi animadvertas *Cocceium* illas duas Quaestiones, quas supra distinguendas consulto diximus, dedita opera simul confundere, & quod sequitur, doctrinam hanc susedque miscere, nisi Iustitiam quae pertinet ad operantem, & eam quae inest ipsi rei necessario discernat. Namque ultro concessimus nullo pacto fieri posse, ut causa utrinque iusta sit: at quaeritur num qui bona fide agit rem natura sua iniustam, quam tamen adhibito diligenti examine iustam omnino existimat, sine culpa agere dicatur? Forfan id quoque in dubium revocabit peritissimus Iurisconsultus?

XLI.

(1) *Vid. eund. Henr. Cocc. ad Grat. Lib. I. Cap. II. §. 1. n. 1.* Vbi disertissimis verbis idem uberius explicat.

(2) *Dissert. Prooem. IX. Cap. XIV. §. 168.*

XL I. At cedo? qui rem falsam quam ve- CAP.
ram esse existimat inscius asserit mentitusne est? VII.
Falsum sane dixit, non autem mentitus est. Qui
rem alienam, quam putat suam, alicui aufert, fu-
ratus esse dicitur? Rem quidem alienam arripuit,
non vero furatus est.

XLII. Eodem pacto qui bellum gerit ex caus-
sa iniusta, quam iustam censet, iniustam causam
quidem defendit, at Iure agit & innocens est:
iniustum est opus, iusta actio operantis; errat e-
nim in intellectu, at est voluntas innoxia, quae
tamen peccasse debet, ut quis iniustus dicatur¹.
Ipsium enim novisse arbitror *Cocceium* aestimatio-
nem rerum Moralium non ab externis ipsis mate-
rialibusque actibus diiudicari, sed ex inculpato
principio agentis.

XLIII. Quae res quantum valeant ut ostenda-
tur omnino absurdum quod Principes in Bello sae-
vire praeter omnem modum possint aduersus
hostem hac una de causa, quia poenae & vindi-
ctae Ius illis competit, cuique manifestum erit si
paucis complectamur quae longius hactenus per-
tractavimus. C 2 XLIV.

(1) Quapropter misericordia magis quam odio & poena digni
sunt ἀπαντες ἄνθρωποι ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ ἀμαρτάνουσιν, omnes qui in
cognitione veritatis falluntur, ut ait Agethias *Lib. I. Cap. VI De*
superstit. German.

CAP.
VII

XLIV. Vim & arma adhibere Principum est Ius perfectum quoties Bellum opportunum & necessarium censent ad quietem & iura tuenda illius Gentis, quae sese ipsis tradidit tutam ab iniuria praestandam: ipsorum solummodo est de Causa & opportunitate suscipiendi Belli Iudicium ferre, ceterorum omnium vero de ea re sententiam cohibere, & flagrante adhuc bello aequos omnes Pugnantium actus putare: Belli causa urrinque esse iusta nequit, data autem bona fide¹ utraque pars in bello iuste agere potest, quod quisque censere debet; quamobrem quidquid damni patiatur alter bellantium vi huiusce perfecti Iuris Principum neque iniustum est, neque damni dati nomine ulla poena² multandum; cum nullum malum actionis

(1) Confer. Pufendorf. Lib. I. Cap. III. & Cap. V. § 9. & Titius Observ. XXV. Barbeyr. ad h. L. Vid. Digest. Lib. XXII. Tit. VI. & Cod. Lib. I. Tit. XVIII. Vbi perspicue Principia Iurisprudentialiae Romanae quod ad errorem, ignorantiam & bonam fidem cum nostris convenire deprehenduntur.

(2) Id etiam ex Principiis a Samuele Cocceio positis circa poenam sponte sequitur; inquit enim Dissert. Prooem. XII. Lib. V. Cap. VI. § 557. = Subiectum poenae passivum sunt omnes, qui iniuriam aliis inferunt ex proposito & animo deliberato = Cum igitur omnes omnino iudicare debeant utrosque Bellum gerentes, licet alteruter causam iniustam defendat, in bona

nis ibi constat, nec merito puniatur si quis Iure suo perfecto agens damnum aliquod nobis inferat¹. Ergo utraque pars adversa eousque vi &

CAP.
VII.

C 3

ar-

bona fide esse, atque adeo minime iniuriam alii inferre ex animo deliberato, sequitur neutrum ad poenam obligari. At si forte contingat, ut iniustitia causae tam manifeste appareat, ut perspicue omnibus pateat, quid tum de Lege Naturae cohibendi Iudicium? Audi Albericum Gentilem, qui opportune eiusmodi obiectioni occurrit = Quamquam vero contingere aliquando [non continget autem saepius, ut statim audies] possit, ut iniustitia non obscure pateat ab altera parte, tamen non oportuit mutare definitionem generalem quominus utrinque essent Belli Iura; neque enim ex his, quae raro accidunt Iura constituuntur, atque spectantur, id est ex his, quae in suo genere raro accidunt, & quae contra generalem rei Naturam in re aliquando contingunt = *Lib. I. Cap. VI. pag. 51.* Quod quidem veritati consentaneum esse ipsa naturalis ratio dilucide ostendit: quis enim non falleretur facili negotio in propria causa aliosque in assensum corripere si haec Naturalis Legis ut ita dicam restrictio obtineret quoties quis causae iniustitiam patere sibi persuaserit? Quid vero si quis re ipsa bellum iniustum inierit? Is fortasse per Belli exitum poenas luet, Deus enim Legis Naturae vindex hunc diu iniuria agere non sinet. Si autem iniustus vicerit? Nec in contentione hac armata, nec in Fori ipsius disceptationibus ullum superest inter homines remedium.

(1) Ratio naturalis haec est, opportune ait, *Cocq. Pater ad Gros. Lib. II. Cap. XXI. §. 10.* Quod is qui suo Iure utitur, nemini facit iniuriam, licet forte inde damnum aliquod tertio

de

CAP. VII. armis licite & iuste in bello utetur, quousque id necessaria defensio exoptulabit, atque adeo nunquam titulo poenae vel praeter omnem modum insaevire poterunt.

C A P V T VIII.

Nova proferuntur argumenta ex Natura poenae contra Samuelem Cocceium, nonnullique errores de iure puniendi in statu Naturae deteguntur, & confutantur.

XLV. **Q**UOD supra *Cap. VI.* proposuimus Ius puniendi duo necessario expetere, ut quis nempe superior sit, deinde vero ut causa sit cognita, id nunc perspicue demonstrandum suscipimus; namque pulchre novimus multos ostendere conatos esse nullo pacto necessarium ut quis superior sit ad puniendam alienam noxam in statu Naturae, verum Ius puniendi singulorum & uni-

detur, vel in futurum Ius alii auferatur. Quod profecto uberius explicatur per *Leges Romanas*, ubi *Ulpian. Leg. XXIV. ff. de damn. inf.* exemplum affert illius, qui in suo fundo puteum aperuit, quo intercipiuntur subterranei cuniculi, unde in fontem alienum rivuli erumpebant, *Vid. L. XXIV. ff. eod. L. XXXVI. ff. ad L. Falc. in princ.*

universi humani generis esse ¹. Quod quidem si C.A.P. verum esset quidquid supra abunde disseruimus VIII. contra Samuelis Cocceii argumentum a poena dedatum sponte sua corrueret, quisque enim inter gentes sententiam dicere de alieno crimine poenamque sumere ex sententia posset. At pace virorum caeteroquin sapientissimorum dixerim non bene eos Naturam poenae meditados esse ²: cum enim poena nil aliud sit, quam *delicti seu meriti aestimatio*, liquet eam infligi a nemine posse nisi prius cognita causa, ita ut tum demum quis palmitus dicatur, cum alter potestate iudicandi praeditus eum iniuria egisse atque adeo poenam mereri

C 4

(1) *Grotius* in primis *Lib. II. Cap. XX. §. 3. 8. 9. 40. & Lib. I. Cap. I. §. 10. & 14. Cap. II. §. 5. n. 3. Lib. II. Cap. XXI. §. 3. n. 1. Loek Gouvern. Civil. Cap. II. §. 7. & seqq. Carmichael ad Pufendorf. Lib. de Off. H. & C. Noodt. in Orat. De Potest. Princ. & super omnes alios ubertime Barbeyr. ad Pufendorf. de Iur. Nat. Lib. VIII. Cap. III. §. 4. n. 3.*

(2) Post *Grotium* fere omnes ad illud Caini appellant, *Genes. Cap. IV. Καὶ ἔειπεν κύριος ὁ θεὸς πρὸς καὶν ὁ ἀδικησάντων σου*: veluti haec Naturae ipsissimae essent voces; At animadvertant oportet qui haec in medium proferunt, non quod summum Naturae Ius postulabat exposuisse Cainum, sed id quod conscientia territa ipsi representabat; deinde vero formam quamdam Iudicii hunc praecessisse terrorem, Deus enim ipse Crimen Caini inquisierat & exprobraverat.

CAP. VIII. reri pronuntiat; cum vero nemo causam cognoscere possit, sententiamque dicere nisi qui superior est, & in naturali statu omnes aequalitate gaudeant, nullo pacto in hoc statu poena obtinet^r. Quod si in naturali humani generis constitutione iniuriam quisque Iudicio suo vindicat, cave ne eam vindictam nomine poenae sumas, malum enim illud quod adgrediens Iura aliena patitur simplex est effectus facultatis illius a Natura concessae, qua quisque se suasque Iura per vim tuetur eo pacto, quo sibi licere magis arbitratur, nisi adeo vocabulis ludere velis, ut si quis aliena Iura invadens vel propulsatur vulneribus, vel ipsa morte opprimitur, & vulnera & mortem poenam aggressoris appelles^s.

XLVI.

(1) = Mais cela n'empêche pas, que la raison ne nous enseigne assez clairement, que la peine étant l'exécution d'une sentence Juridique, doit être infligée par un supérieur considéré comme tel, c'est-à-dire en tant qu'il a autorité sur le coupable = *Pufend. J. c.*

(2) Opportune *Hobbesius Leviath. Cap. XXVIII.* postquam poenam definit esse malum quod auctoritate publica his infligitur, qui Leges violarunt, ut subditi timore similis mali ad obedientiam redigantur, ex numero poenarum expungit tum iniurias & vindictas privatas, tum mala quae sponte sua quasdam actiones sequuntur; cuius exemplum supra attulimus. Hac necessaria distinctione posthabita tactum est ut saepe in antiquis Scri-

XLVI. Quae quidem validissima argumenta a necessitate Iudicii deducta licet refellere conatur Barbeyracius, attamen adeo infirma sunt quae contra in medium profert, & tam parvi momenti responsa indirecta venditat, ut vel non novisse penitus vim argumentorum, vel saltem dissimulasse dicendus sit. Adposite quidem Henricus Cocceius rem totam explicat his verbis, quae liben-

CAP.
VII.

Scriptoribus Ius necessariae defensionis, sive Ius Belli nomine poenae usurpatum sit minus proprie; quod sane non animadvertentes Iurifconsulti pro poena privatorum in privatos Ius illud acceperunt. Sic oportet intelligas id quod ex Trogo excriptit Iustinus *Lib. XXXVIII. Cap. IV.* Vbi Michridates milites alloquens dicit = Adversus Latronem si nequeant pro salute, pro ultione tamen sua omnes ferrum stringere = Idem dicendum est de ἀμύνης νόμου Plutarchi in vita Arati; quo etiam referas dictum Plateensium apud *Thucyd. Lib. III. Cap. LVI.* Οἱ ῥῥῶς ἐπιμαρτυροῦντες κατὰ τὸν πᾶσι νόμον καθ' ἑαυτοὺς, τὸν ἐπιόρτα καὶ ἀμύνην ὅσον εἶναι ἀμύνης νόμου = Merito ulti sumus eos, Iure aq. pud omnes recepto, ut hostiliter irruentem ulcisci liceat = Quae quidem & cetera id genus usurpat Grotius veluti si de privata in privatos Iure Naturae permessa poena dicerentur, quae tamen de Iure Belli intelligi debent. *Vid. Sam. Coc. ad Grot. Lib. II. Cap. XX. §. VIII.* Sic intelligas oportet quae abunde congerit loca veterum Auctorum *Alber. Gentil. Lib. I. Cap. XVIII. pag. 135.*

(1) *Ad Grot. Lib. III. Cap. XX. §. 1. Praef. X. Adde Ziegler:*

CAP. VIII beatissime exscribo: *Privatus in privatam, par in parem Natura nullum Ius habet, ad poenam etiam invitus cogendus est, Ius autem cogendi nonnisi superior habet, unde poena est effectus Imperii, quod par in parem non habet, sed & poena natura infligi non potest, nisi praevia causae cognitione, haec autem privato in parem nullibi concessa est.* Et Gundlingius ipse de poenae natura loquens consulto admonet ¹: *Cave ne poenam cum reparatione damni commisceas*, innuens in statu Naturali nil nisi reparationem per vim a laeso factam dari ², non autem poenam proprie dictam, quae non tantum reparationem damni considerat, sed meritum laedentis ex quantitate, qualitate, tempore, ceterisque circumstantiis commissi criminis ³.

XLVII.

glor. ad loc. cit. Grot. Hortium Dissert. De Socialit. prim. Iur. Nat. Princ. Sect. III. §. 25. Trever. in Pufendorf. Lib. de Off. Hom. & Civ. Lib. II. Cap. XIII. Pufend. I. N. & G. Lib. VIII. Cap. III. §. 2. & seqq. Saev. Cacc. qui Patris opinioni subscribit quod ad Ius puniendi.

(1) *De I. N. & G. Cap. XXXVI §. 39.*

(2) = Haec enim est simpli restitutio nihil poenale continens = *Grot. Lib. II. Cap. XX. §. 10. et 9. Vid. §. 22. & seqq. Instit. de Action. Henr. de Sacros. Talion. Legē §. 3.*

(3) Ideo poena dicta est aestimatio a Papiniano. *L. Sanctio 41. ff. De Enenis.*

XLVII. His rite demonstratis sequitur inter CAP. VIII
 gentes ubi nullus superior ¹, nullumque Iudicium
 est nullum etiam poenae esse locum, atque adeo
 mirandum esse Samuelem Cocceium, qui haec ea-
 dem admittit principia in errorem de infinita Li-
 centia in Hostem incidisse, & hanc eo potissimum
 argumento comprobasse, quod aptum natum est,
 ut ipsam suam sententiam funditus destruat, quod
 & clarius in sequentibus apparebit.

C A P V T IX.

*Ipsa Samuelis Cocceii principia circa finem
 poenae exponuntur, & infinitae Licentiae
 in Hostem opposita demonstrantur.*

LXVIII. **E**A est veritatis Natura, ut si quis
 eam aliquando ab oculis hominum
 praeripere conetur, attamen ipse procedente tem-
 pore nisi perpetuo naturali rationis lumine abura-
 tur, imprudens tandem tenebras, qua veritas
 obducebatur avertat, eaque ex ipsis mediis velu-
 ti victrix emergere videatur.

II. Hoc sane potissimum accidit de Samuele Coc-
 ceio,

(1) Vid. Henr. Cocc. ad Grot. Lib. c. Propos. IV. Eandem
 tuetur sententiam Cocc. Filius Dissert. Prooem. VIII. §. 16. &
 seqq. ad Grot. Lib. I. Cap. III. §. 18.

ceio, qui doctrinae suae principia reliqua statuens
 sibimet tandem adversatur, & eo pacto veritatem
 etiam quod ad Licentiam in Hostem invitatus de-
 tegit: De fine enim poenae verba faciens diser-
 te multoties docet nullum alium dari naturae
 ipsius rei accommodatiorem finem poenae, quam
 plenam iniuriae reparationem, videlicet exactam
 Talionem¹, quam quidem necessariam omnino
 esse statuit in optima quaque administratione Iu-
 stitiae; reparationem vero huiusmodi regulis factam iu-
 stam maleficii poenam appellat.

*L. Talionem vero, ait, non consistere in eodem
 malo praecise infligendo, v. gr. ut dens pro dente,
 oculus pro oculo, &c. facto naturali eruatur; hic
 enim tantumdem mali per rei naturam desiniri ne-
 quit, sed fieri id debet per aestimationem iuxta
 arbitrium boni viri, ubi malitia laedentis, digni-
 tas laesi, locus ubi laesio facta est, &c. in aestima-
 tionem veniat, & iuxta gradus iniuriae & mali-
 tiae poena seu Talio augetur². Si vero a Coc-
 ceio*

(1) = Nos diximus unicum poenarum finem natura esse re-
 parationem iniuriae, seu Talionem, nam ubi satisfactum est,
 & Ius laesi reparatum cessat iniuria, eoque delictum censetur
 repensum = *Sam. Coc. ad Grof. Lib. II. Cap. XX. §. 4. 5.*
 & 8.

(2) *L. c. Cap. eod. §. 1. v. 5.*

ceio rogas cuiusnam sit hanc reparationem laeso
 comparare, ipse sententiam Grotii de privata vin-
 dicta in statu Naturae respuens haec addit. *Vel*
loquitur de Neccessaria Defensione, & ea etiam in-
ter privatos licet, vel loquitur de reparatione;
haec nonnisi a superiore fieri inter privatos po-
*test*¹.

CAP.
 IX.

LI. Quid vero nunc de infinita Licentia Coc-
 ceii², qua saevire hostis in hostem potest nomi-
 ne poenae? Libet ipsa sua principia ordine pau-
 cis exponere, ut exinde liqueat quantum a vero
 aberraverit peritissimus ceteroquin Iuriconsultus.

Finis poenae est reparatio,

Reparatio fit per Talionem,

Talio versatur in aestimatione delicti,

Aestimatio a nullo alio instituti potest nisi a
 superiore,

Superior nullus est in statu Naturae,

Gentes inter se sunt in statu Naturae,

Ergo, quod sequitur, nullus omnino poenae
 locus est inter gentes. Attamen post haec ipsa
 sua principia tanto sententiae suae amore corripit-
 tur ut inter Gentes per vim certantes statuat
 gladium dirigi ab una Talionis & poenae regula.

LII.

(1) *L. c., Cap. eod. §. 8.*

(2) *Dissert. Prooem. XII. §. 750. 751.*

CAP.

LII. Quid autem de ceteris poenae finibus,

IX.

quos omnes omnino Iuris Publici periti praeter ambos Cocceios necessarios esse ad poenam infligendam existimant? Hos paucis enumerat Seneca¹: *In vindicandis, inquit, iniuriis haec tria lex sequuta est, quae Princeps quoque sequi debet, ut aut eum quem punit, emendet, aut ut poena eius ceteros meliores reddat, aut ut sublatis malis securiores ceteri vivant.* Ex his nullum obtineri posse finem, si saevias in Hostem nomine poenae, facili negotio ostendere possem, atque adeo si fines illi per se morali aestimatione necessarii non sunt nihil esse in bellis quod ad poenam ab hoste exigendam praecise obliget; at quandoquidem mihi potissimum est cum Samuele Cocceio certamen, qui tres eiusmodi fines veluti omnino civiles respuit, ab hisce demonstrandis lubenti animo supersedeo.

CA-

(1) *Lib. I. De Clement. Cap. XXII.*

C A P V T X.

*Subditos qui Iudicium Civitatis sequuntur nul-
lum crimen admittere, atque adeo eo no-
mine immerito poenae subiici.*

LIII. **H**Ætenus duos populos per vim cer-
tantes abstracte, ut scholae loquun-
tur, consideravimus, subditosque & Principem
Belli auctorem veluti unicam Personam Moralem
proposuimus, reliquum est ut subiectos a Princi-
pe discernamus¹: non quia illud aliquo pacto ne-
cessarium sit, quandoquidem quidquid de Iure ho-
stium supra constituimus, id de utrisque Iure me-
ritoque intelligendum sit, sed quia hac ratione
magis dilucide Cocceii errores in medium profe-
runtur, tum quod etiam Leges illae infinitae sæ-
vitiae hostilis maxime in subditos statuuntur.

LIV. Ipsos igitur subiectos ad examen per se
revocantes, maximumque Samuelis Cocceii argu-
mentum in hostili Licentia dirigenda ob oculos
habentes hoc pacto ratiocinium instituimus.

Vbi

(1) Hanc distinctionem sæpissime ab aliis usurpatam docet
luculentissime Grotius Lib. III. Cap. XI. §. 5.

CAP. Vbi nullum crimen, ibi nulla poena esse po-
X. test¹.

Subditi nunquam peccant Iudicio Principis subscribentes.

Ergo in subditos, qui Bellum suscipiunt, quod veluti iustum Princeps iubet, saevire nomine poenae nefas omnino est.

LV. Itaque subditi imperio Principis tunc in bello peccare dicerentur, cum causam iniustam defenderent, at id fieri nullo pacto posse liquido constat, quandoquidem eos iustitiam causae Belli ad examen revocare ipsum Ius constituti Imperii vetat; cum enim Ius tuendae Reipublicae in Regem omnino transtulerint, ipsius sententiae subscribere ex pacto debent, ipsoque iubente quocumque praetermisso examine arma sumere², nisi forte accideret ut belli iniustitia tam

(1) Vid. *Cap. IV. not. 3.* = Vltio in eo esse debet in quo & peccatum est = *L. XXXI. De Fals. Auth. Omnes. §. ult. C. Comm. de Success. Vid. Cic. De Legg. Lib. III. & Tertull. Lib. ult. adv. Marc. Arcadius & Honorius Augg. ad Eutychian.* = Sancimus ibi esse poenam ubi & noxia est . . . . Peccata igitur suos teneant auctores, nec ulterius progrediatur metus quam reperitur delictum = *Relat. in Corp. Iuris Cod. Lib. IX. Tit. 47.*

(2) = Sufficit enim non habere subiectos quare Legibus obedire

tam perspicue pateret, ut omnibus omnino ipso **CAP.**
 primo intuitu manifesta esset: quod sane in prae- **X.**
 senti Regimine, Ministerioque Principum maxime
 Europae nefas omnino videtur.

D

LVI.

dire renuant; militat enim pro Imperante, cui sese subdidere
 praesumptio nihil cum propositurum populo quod non sit uti-
 litatibus civitatis conveniens, etsi non semper causae in oculos
 incurrant = *Gundling. Lib. c. Cap. XXXVI. § IV. & Alberic. Gentil Lib. I. Cap. ult. pag. 205.* = Non est subditorum scrupulosus inquirere quis iustus sumat arma; nam quamvis iniusta causa esset belli, criminis attamen subditi sunt expertes, quod etsi bellum non sit iustum in capite, tamen necessitas facit iustum in subditis = Semper nimirum praesumitur quaecumque agit Rex ad conservandam communem securitatem respicere; oportet ergo ex indiciis luce clarioribus constare illum Rempublicam & communem utilitatem deserere, atque ipsi factis declarasse hostilem sive Tyrannicum in cives animum = *Guilelm. Vander Muelen ad Grot. Lib. I. Cap. III. §. 9. n. 2. p. m. 211.*

(1) = Qui si hoc dicerent non facienda ob Regis Imperium, quae manifeste iniqua sunt, vera dicerent = *Grot. Lib. I. Cap. III. §. 9. num. 1. & Cap. IV. §. 2. & seqq.* Vbi abunde haec necessariam subditorum obedientiam docet. In id consentiunt quicumque Iura Maiestatis exponunt, praeter Monarchomachos, quos refellere hic loci inopportunitum esset: Dicam tantum quod attinet ad eam quaestionem transacto iam saeculo tot tantisque Libris hinc inde velitatam, an scilicet Populus Principe sit superior, quod quisquis sanus est tandem fateatur oportet haec disput-

CAP. X LVI. Et quidem ex evidentissimis rationis principiiis, in quibus nemo dissentit, constat tunc aliquem affici poena posse ob ignorantiam, cum quis eam vincere & potuit & debuit. Itaque quod ad nos pertinet subditi non per ipsam rei naturam, sed per initam obligationem neque possunt neque debent Causam Belli perquirere, atque adeo de Principum imperiis sententiam dicere: namque Maiestas ex ipsius Institutionis vi & natura praedita est eminenti Iure non tantum in res,
ve-

disputationes in verborum subtilitate & ambagibus versari, geminasque summas Potestates eodem tempore in Rebuspublicis vix excogitari posse, quin simul invicem destruantur; quod quidem statuere tandem necesse est postquam sedula opera consideraveris quae scripta reliquerunt Petrus Martyr, Danaeus, Rosiaeus, Bucherius, Buchananus, Hottomannus, Brutus Celta, Barclayus, Mariana, Henningius Arnisaeus, Grotius, Pufendorfus, caeterique Iuniores Publici Iuris Periti.

(1) Opportune *Grot. Lib. I Cap. III. §. 9. n. 2. & seqq.* ubi = Bonitas autem aut malitia actus praesertim in civilibus, quae saepe obcuram habent disceptationem, apta non sunt ad partes distinguendas, unde summam confusionem sequi necesse est, cognitionem de re eadem pro Iure Potestatis obtentu actus boni malive hunc ad se Rege trahente, inde populo; qualem rerum perturbationem introducere nulli, quod sciam, populo in mentem venit = *Vid. Comment. ad h. L.*

verum etiam in ipsas publicas actiones subdito- CAP.
rum, &, quod necessario sequitur, Iure Belli. X.
Huc accedit ipsius essentielle attributum, nempe
libera supremaque auctoritas ¹, quae necessa-
ria omnino est in quavis Societatis constitutione,
seu enim Maiestas unum tantum, seu plures, seu
Populum universum afficiat, cuiusvis Regiminis
Natura docet suadetque summam hanc Potesta-
tem solam alicubi constituendam esse praecipue
quod ad externa Belli, Pacisque Iura: haec vero
remota pacatas quietaque societates, quas Natu-
ra humana pacem ubivis quaerens institui per-
suadet, nullibi dari, verum esse turbam dissolu-
tam, genus hominum agreste sine Legibus & sine
imperio, cum qui summae Maiestati subiiciuntur
fas esse autumant actus scrutari Principum &
prout ipsis lubet iussa vel facere vel omittere ².

D 2

LVII.

(1) = Le souverain n'est tenu de consulter personne de tout
ce qui regarde le salut & l'avantage de la société . . . . . ni
de rendre compte à personne ici bas de sa conduite &c. = *Pu-
fend. Lib. VII. Cap. VI. n. 1. & 2.* quod sane Ius Maiestatis Grae-
cum et *ἀνωτάτων* mirifice explicat. Vid. *Grot. Lib. I. Cap. III.
§. 8. n. 11. Lib. II. Cap. III. §. 20. Lib. III. Cap. XIX. §. 7.*

(2) Vid. *Paul. Serv. Hist. Venet. Lib. VII. pag. 121.* Prae-
clare de hac eadem re differens *Corn. Van-Bynkerf. Quaest. Iur.
Publ. Lib. II. Cap. II.* haec scripta reliquit = Si Princeps bel-

CAP. X. LVII. Ex his manifeste apparet subditos, quamvis iniquam causam tuerentur, reos haud esse, atque adeo in eos saevire nomine poenae omnino nefas, quippe qui neque id noverunt, neque novisse debent, &, quod sponte sequitur, Samuelis Cocceii argumentum praecipuum, cui Licentia Hostilis innititur corruere: quae enim poena in infantes?

LVIII. Itaque en Hostilis Licentiae in milites subditosque hostis tui fines, quos praetergredi Natura vetat: Eos omnes qui tibi iura tua vindicanti actu adversantur ipsa vi repellere & laedere eoultque potes, quousque te cogere necessariam defensionem animadvertis; at ceteros omnes inermes, mulieres scilicet, infantes, clericos, mercatores, agricolas, omnes denique quotquot vi subiectionis coacti Principis sui Iudicium ratum habent, auxiliaque non armata suppeditant, ut morte ipse volens e medio tollas nunquam necessari-

lum gerendum decreverit, & ad milites conscribendos, armamentaria instruenda, commeatum parandum, & id genus alia mandata sua dederit, an hi quibus cura earum rerum demandata est, prius deliberabunt bellum iustum sit, nec ne, & parebunt si iustum, non parebunt si iniustum putent? Vides sic omnem Imperii auctoritatem convelli, nec Principi amplius iubendum, sed cum subditis suis disputandum esse =

cessitas te compellet; id enim ut exigat Ius ne- CAP.
 cessariae defensionis perquam raro continget, ne X.
 dicam nefas erit omnino¹: quod autem Iudicium
 principis sui circa Belli causam sequantur, ideo
 poenae non esse obnoxios tum praedicta perspi-
 cue ostendunt, tum illud etiam persuadet, quod
 manifestam contradictionem involveret summum
 Legis Naturalis Auctorem potestatem hosti fecisse
 interficiendi hoc populi genus inerme quia Prin-
 cipi obtemperat, ipsumque exinde praecipere, ut
 tamen Principis iussa facerent², atque adeo vel-
 le ut quis morte muldaretur ob id potissimum
 quod Leges suas reveretur.

LIX. At non eo quod Principi suo obediant
 eos interficere licere statuo, regerit Cocceius,

D 3

sed

(1) Id genus hominum tamen in captivitatem redigere
 facultas est tum quod vires hostium attenuantur, tum quod ca-
 pti eius pretii esse possunt, qui hostem ad pacem aequabilibus
 conditionibus ineundam impellant. Licebit etiam & mulieres
 & senes in bello occidere si ab instituto recedentes arma sumant,
 ceterisque militibus se immisceant. Vid. *Vattel Droit des Gens*
Tom. II. Lib. III. Cap. VIII.

(2) Subditi Legitimum Principem etiam in iniusto bello se-
 qui tenentur, inquit *Coc. ad Grot. Lib. I. Cap. IV. §. 15. in*
Dissert. De Iur. Principis Electi &c §. 12. quod sane ex regu-
 lis principisque supra dictis verissimum esse intelliges. Idem af-
 firmat *Grot. Lib. II. Cap. XXVI. §. 4.*

CAP. X sed quia dum auxilia principi praestant licet inermes me, ne Iura ab ipso usurpata vindicem, morantur & impediunt.

LX. Verum his positis, iurium tuorum necessaria reparatio nunquam vel raro mortem populi huiusce inermis¹ exposcet: nam si ab hoc fine

(1) Nullibi quidem aut in antiquis scriptoribus, aut inter recentiores viri armatam licitam statuere audies, nisi vis aliqua prior antecedit:

Armaque in armatos sumere Iura sinunt

dixerat *Ovidius de Art. Am. Lib. III. v. 492*. Idemque perspicue docent sapientum omnium sententiae *Sophoclis*, *Thucydidis*, *Xenophontis*, *Titi Livii*, *Sallustii*, *Marcellini*, ceterorumque omnium, quos uberrime in medium profert vir summi laboris *Tesmarus ad Grot. Lib. I. Cap. II. §. 11*. Leges autem Romanae nunquam licentiam per vim nominant, quin antecedentem vim inlatae praeferrant. *Ulpian. L. 1 §. 27 De vi, &c.* Vim vi repellere licere, *Cassius* scribit, natura comparatur, apparet autem, inquit, ex eo arma armis repellere licere. *Vid. Florent. in L. Ut vim 3. ff. De Inst. & Jur. Paul. in L. IV. ff. ad L. Aquil. Caius in L. IV. ff. eod. Vid. Grot. Lib. c. Cap. c. §. 2. n. 3. & 4.* Ita ut universalis consensus suadeat sancte custodiendum esse in Bello id quod olim praecclare scripsit *Livius Lib. IX Cap. I*. Pia, scilicet, esse arma, quibus nulla nisi in armis spes relinquitur. Scilicet, ait opportune *Alber. Gentil. Lib. I. Cap. XIII.* = Iniquissima est confiscatio, ubi altera parte agente patitur tantum altera.

fine tantum laedendi licentia dirigenda fit, res & CAP. X.
 personas capere, urbes eorum praesidiis munire, propugnacula ipsa & munimenta destruerere hostilia, populumque adversum eo redigere, ut tibi nocendi impos evadat, tandemque etiam eos interficere potes quasi contra votum, sive indirecte quod aiunt, si dura & improvisa necessitas urgeat, & nullo alio pacto usurpata iura vindicare queas, tunc enim tantum caedes, hostilesque actus tuos Lex Naturae iustificat: At quod docendi sint Reges eos posse prout libet gladio uti, adeoque humanum sanguinem sitire, ut quemcumque indiscretim caedant in Bello, ipsosque etiam qui nulla alia eos affecerunt iniuria nisi quod sententiae Principis sui de causa belli subscripserint, hoc genus est doctrinae nimis efferatum & inhumanum', nimisque Naturae institutionibus oppositum

D 4

quae

(1) = Cum turpe crudeleque fit in eos qui sui Principis laeta tuentur tam acerbe saevire = *Alber. Gentil. Lib. II. Cap. XVI. Praeclare Nic. Syracusanus apud Diodor. in Orat. pro Capt. Lib. XIII. c. 27. οἱ σύμμαχοι τῆ τῶν κρατῶντων ὑπεροχῇ βιασθέντες, ἠναγκάσθησαν συστρατεύειν, διόπερ, εἰ τὸς ἐξ ἐπιβληῆς ἀδικήσαντας δίκαιον ἐστὶ τιμωρεῖσθαι, τοὺς ἀκασίως ἀμαρτανόντας προσήκον ἂν εἴη συγγνώμης ἀξιῶν.* = Socii vi imperantium adacti sunt militare, quare sicut par est eos puniri, qui data opera iniuriam inferunt, ita aequum est ignosci his, qui praeter voluntatem suam peccant =

CAP. X quae tandem omnes in id conspirant, ut hominum vitam tueantur, societatemque concilient; haec autem documenta saevissima humanum genus destruere & dissociare conantur.

C A P V T XI.

Licentia Hostilis in generalibus Belli Casibus per nostrum principium paucis exponitur, ubi de Clarigatione & Represaliis.

LXI. **P**ostquam abunde ni fallimur demonstravimus hostilis Licentiae nullum aliud agi fundamentum posse praeter hoc unum necessariae defensionis, ordine quae exinde sponte sequuntur expedire operae pretium est; at paucis quidem: Albericus enim Gentilis, Grotius, innumerique alii de hac re integros Commentarios ediderunt, quos non fert animus hic loci transcribere. Ibi igitur aliquantulum tantum immorabimur, ubi praeter Iunioem Cocceium alios etiam non contemnendi nominis Scriptores nostris sententiis adversos offendemus, cetera ex nostro principio consequi indigitare satis putamus, quae enim ex vero principio sequuntur, ut sint vera necesse est. Ut quis igitur hostis tuus, in quem Ius belli liceat, vocari possit non sufficit ut te
iniu-

iniuria aliqua affecerit; si facta iniuria superse- CAP.
deat, arma continuo arripere, gladioque iniuriam XI.
ulcisci naturali Lege veteris, quandoquidem ut
bellum ineas, eo te redactum, ut nullo alio pacto
Iura tua vindicare possis quam vi & armis, Lex
Naturae deposcit; cum enim per ipsam ad pacem
& concordiam homines omnes instituantur omnia
experiri prius debes, quam arma sumas, quae sa-
ne tum natura iustificat, cum ad ea sumenda ipsa
adigeris necessitate ¹. Itaque inde sequitur extra
permanentem aggressionem ad bellum iustum effi-
ciendum necessariam esse Clarigationem, quae bel-
li denunciationem includit ², cum enim Iure Na-
turae arma arripere nequeas nisi necessitate repa-
rationis iuris tui coactus, cum liquido non con-
stet

(1) = Vis enim tum adhiberi debet, cum necessaria est, idest cum unicum est medium conservandi Iuris. Si reparari Ius nostrum potest sine vi tum arma licita non sunt = *Henr. Cocce. ad Grov. Lib. III. Cap. I. § 6.* Et *Alber. Gentil. Lib. I. Cap. III.* = Haec est necessitas, quae bellum iustificat, cum ad bellum extremo loco confugitur = Et inferius = Itaque concludo quod si necessitas non subsit bellum esse iustum nec possit, nam ex necessitate inductum dicitur.

(2) = Clarigatio est solemnis & publica rerum aut cuiusque Iuris clara voce apud summam Potestatem facta repetitio = *Plin. Lib. XXVII. Hist. Cap. II. in fin.* Inde Iuris Feccialis origo
repe-

CAP. XI. stet an qui laesit iniuriam reparare pacifice re-
nuat, nullus adeo est necessitati locus. Huc etiam
accedit quod laedens etiam si Ius tuum reparare ve-
lit, cum nesciat quam expetas reparationem, non
possit.

LXII. Quam quidem aequissimam sententiam
fere omnes amplexi sunt¹, & Grotius, qui huic
Legi obnoxios esse Principes tunc tantum existi-
mat cum Iura Naturae potissima laeduntur, non
au-

repetenda est. *Liv. Lib. XXXVI. Cap. III.* Quo ritu haec ceri-
monia inviolabilis perageretur late explicat *Alex. ab Alex. Lib. V.
Cap. III.* Eius originem formulasque *Gellius* exponit *Lib. XVI.
Cap. IV. Liv. Lib. I. Cap. XXXII. Grot. Lib. II. Cap. XXIII.
§. 4. & 8 ibiq. Comment.*

(1) Vid. *Sam. & Henr. Cocc. ad Grot. Lib. III. Cap. III §. 6.*
Vid. etiam peculiarem *Dissert. Henr. Cocceii Exercit. Curios.
Tom. I. Dissert. 95. pag. 758. & seqq. Don Felix Joseph de Abreu
Tratado sobre Pressas de Mar. Enc. Cap. I. n. 6. pag. 4. & seq.
Gundling. Cap. XXXVI. §. 110. Barbeyr. ad Puffend. Lib. VIII.
Cap. VI. §. 9. nos. 1.* Quando autem haec generalis Lex exce-
ptionem admittat vide apud *Sam. Cocc. & Gundling. LL. cc.
& Alber. Gentil. Lib. II. Cap. II. Cornel. Van-Bynkerf.* necessa-
riam tantum existimat Iure Naturae rerum vel iurium suorum
apud summam Potestatem repetitionem, non autem solemnem
Belli denunciationem. Quod quidem licet nostrae sententiae ad-
versari videatur, attamen conciliari facili negotio posse manife-
ste patet, quandoquidem rerum repetitio belli etiam denun-
tiationem includit. Vid. *Quaest. Iur. Publ. Lib. I. Cap. II.*

autem cum hostis Iura Gentium & per hominum CAP.
 voluntatem subrogata aggreditur, & rem obscuram XI.
 & implicatam docet, & a Cocceio egregie refel-
 litur.

LXIII. Clarigationem igitur necessariam esse
 si necessaria Iuris tui defensio non adverteretur fa-
 cile patet per eam Naturae Legem, qua in sola
 necessitate bellum permittitur¹; ex qua etiam de-
 ducitur non statim arma arripienda, sed si res pa-
 tiatur per Represalias Ius nostrum vindicandum;
 atque adeo res vel personae pro debito Principis,
 aut ob quamcumque aliam causam oppignoran-
 tur, idemque Ius in res & personas subdito-
 rum competit quod in bello, Verumtamen cum
 haec

(1) = Hostes hi sunt qui nobis, aut quibus nos bellum pu-
 blice decrevimus, ceteri latrones aut praedones = *Vlp. in L. 118.*
ff. de V. S. Et L. 24. ff. De Capt. & postl. = Hostes sunt
 quibus bellum publice populus Romanus decrevit, vel ipsi po-
 pulo Romano, ceteri latrunculi vel praedones appellantur =
Vid. Cic. Lib. I. De Off. Cap. I. §. 22. Serv. ad Aeneid. Lib
IX. vers. 53. Hollman. Iurisp. Natur. prim. lin. Part. II. Cap. II.
§. 187. & seqq. Fortmey Extr. Wolf Lib. VIII. Cap. V. §. 21.
& seqq. Vid. Boecler. ad Grot Lib. I. §. 12. Vbi disertè haec
habet = Ergo ut testat. de iniuria fiat, sive satisfactio postu-
letur ante vim & arma (nisi prior alter intulerit vim armatam)
Iuris naturalis esse visum est = Vid. Haer. Cocc. Exercit. Cu-
rios. L. c. §. 6. pag. 761.

CAP. haec oppignorationis species ob nullam aliam causam fiat, nisi ut iniuria reparetur, apparet non licere res perdere subditorum aut eos interficere, id enim adversatur Represaliarum fini, scilicet necessariae defensionis, quod unicum Licentiae hostilis in Bello a Naturae Lege constitutum principium abunde ostendimus: Represaliae vero nil aliud sunt, quam ipsius Belli praeudium, atque adeo eidem Naturalis Legis principio innituntur. Neque bene hanc rem meditatus est Grotius, qui asseruit Represalias nullo pacto licere auctoritate Legis naturalis, quandoquidem, ut ipsius verbis utar, *nemo ex facto alieno, si naturalem Legem respicias, tenetur nisi haeres*. At animadvertendum erat non ob illud potissimum Ius Represaliarum inter Gentes obtinere; nam statim ac iniuriam reparare Princeps exoptulatus detrectat tunc reus ipse fit¹ & exinde in eos qui factum Principis vel probant vel tuentur Ius necessariae defensionis, atque adeo Ius belli competit, non quia

(1) = Si ex. gr. subditus Principis subiectos nostros aut res eorum laeserit, nam inferitur quoque iniuria a Principe cum illatam a subdito non vindicat imploratus = *Henr. Cocc. ad Gros. Lib. III. Cap. II. §. II. Propos. 2. Vid. Alber. Gentil. Lib. I. Cap. XXI. ubi* = Si Univerfitas negligit illud factum (scilicet maleficium privati) emendare, iam tunc illaqueat ipsa se =

quia ex facto alieno quis teneatur, at quia in eos, CAP. XI.
 qui iniuriam mihi vindicanti resistunt Iure neces-
 sariae defensionis uti licet; subditi autem reipsa
 iudicium Principis sequi, probare, tuerique te-
 nentur.

CAPUT XII.

*Quibus armis uti liceat in Hostem, ubi de
 Veneno & Percussore.*

LXIV. **P**erdifficilem sane quaestionem aggredior, quandoquidem Reges Regumque vita materiam scribendi suppeditant; & cum simplex humana ratio in naturali Iure exponendo sententiam dicere debeat, non is ego sum qui in tanta rei dignitate iudicii ingeniique mei vires sufficere existimem; quapropter optime factum puto si quid alii de hac re senserint paucis exposuero, & cuique quid exinde statuendum sit quaerere permittam. Eo magis vero hic loci methodo istiusmodi uti libet, quo mores Europae praesentes vel ab ipsa Naturae Lege, vel ab Evangelii placitis, vel a quadam humanitate, quam laudanda sane utilitas introduxit instituti, magis abhorrent a violenta hostium caede, & eos veluti infames notant, qui potius insidiis venenisque,
 quam

CAP. quam animi magnitudini, apertisque viribus si-
XII. dunt.

LXV. Ergo qui nulla dari in hostem arma illicita existimant hoc pacto propositum confirmant: Quem Iure occidere naturalis Lex finit, hunc vel veneno aut percussore, aut ense interimas si necessitate adigeris nihil interest, hostem vero e medio tollere quocumque pacto Naturam iubere certum est. Deinde vero cum bellum ob id suscipiatur ut Iuris nostri reparatio fiat, eaque obtineri nequeat sine victoria, quidquid necesse putas victoriae consequendae licere dicendum est, quandoquidem qui dat finem, ut scholae loquuntur, dat etiam media. Quid igitur prohibet, si ea necessitate compelleris, ut nullo alio pacto hostem tuum profligare possis, te vel percussoris opera, vel spiculis aquisve uti veneno infectis? *Cum venisset, Alexander, ad urbem Ambigeri Regis, oppidani invictum ferro audientes sagittas veneno armant, atque ita geminato mortis vulnere hostem a muris summoventes plurimos interficiunt*¹. Videtis quam paucis Legibus necessitas detineatur. Quis improbet horum populorum factum, quod dura ipsa necessitas suadebat? At enim, multi immerita patiuntur, atque inermes, in quos nullum

Ius

(1) *Justin. Hist. Lib. XII. Cap. X.*

Ius necis habes, si aquas ex. gr. veneno inficias CAP. XII.
 pereunt. Quid tamen exinde? Anne si summam XII.
 Naturae Legem respicias ab ipsis meis perfectis
 Iuribus abstinebo, quod fortasse inde nonnulli a-
 liquid detrimenti extra agentis propositum patian-
 tur? Quisquis vel Legum prudentiam delibave-
 rit, vel rem hanc etiam oscitanter attigerit hoc
 pacto agentem hominem, quidquid exinde eve-
 niat, omni culpa carere concedat oportet. His
 positis sequitur hoc inevitabile armorum genus
 eligendum, cum nulla alia adest suavior mitiorque
 vindicandi Iuris via; ipsa autem necessitas & Scae-
 volam & Iuditham hostem per insidias aggreden-
 tes iustificat. Sic ab Aetolis insidiae absolutae
 contra Nabidem ², a Theodoro Aetolo tentatae
 contra Ptolemaeum ³, & a Pipino Caroli Magni
 Patre perfectae, qui traiecit Rheno, uno tantum
 comitatus satellite hostem in cubiculo interfecit,
 nullo improbante, non quia iniustitiam actus fae-
 pe delectat admiratio virtutis, ut Cocceius Senior ⁴
 contendit, verum quia vel vitae tuendae, vel Iu-
 ris

(1) Vid. *Cap. VII. not. 15.*

(2) *Pausan. Lib. VIII. Liv. Lib. XLII.*

(3) *Polyb. Lib. V.*

(4) *Infra not. 8. Vid. Barbeyr. ad Grot. Lib. III. Cap. IV. §. 15. ubi abunde differit de perfido percussore.*

CAP. XII. ris sui vindicandi necessitas nullis Legibus circum-
 scribitur¹. Haec ea sunt quae in medium profe-
 runt qui primam sententiam tuentur². Alberi-
 cus³ vero & Cocceius⁴ in primis complurima
 contra regerunt, quorum ego synopsis paucis
 exponam.

LXVI. Alberici Argum. i. *His armis usi sunt
 Barbari*. ii. *Afferunt mortem levi tactu*. iii. *His
 tollitur contentio armorum*. iv. *Cruciant vulnera-
 tos*. v. *Nec animalia id faciunt*. vi. *Iniuriam fa-
 cimus Naturae rerum, quae pura dat elementa,
 nos autem corrumpimus*. vii. *Hoc genus armorum
 nefas est*. viii. *Contra fas Deum*. ix. *Non est Prin-
 ci-*

(1) Consulendus omnino *Vatteliius Droit des Gens Tom. II. Lib. III. Cap. VIII. §. 155. & seqq.* qui uberius haec pertractat; an vero solida argumenta proferat pro miti sententia sua ceteri videant.

(2) *Grot. Lib. c. §. 15. 16. 17. ibiq. Samuel Cocc. & Intro-
 duct. &c. Dissert. XII. §. 742. n. 5. Ziegler. & Boeckl. ibid. Gundling. Cap. IX. §. 39. & seqq. Bynkers. Quaest. Iur. publ. Lib. I. Cap. I. Hommel. De I. N. & G. ex Sensent Vet Iurife. Lib. II. Cap. V. Exempl. III. §. 118. Hollman. Iur. Nat. Prim. lin. Part. II. Cap. II. §. 188. in not. Heinecc. cit. Cap. IV. not. 16. Wolf. Lib. VIII. Cap. VIII. §. 22. & seqq. licet ibi dissentiat Formey. Schruarx. in specim. II. Controvers. I. N. §. 12.*

(3) *Lib. II. Cap. VI. D. I. B.*

(4) *Ad Grot. Lib. III. Cap. IV. §. 15.*

cipum sed Latronum. x. Non est communis exempli & fidei. xi. Est contra innocentiam & honestatem. xii. Contra mores maiorum. Haec omnia vero congestis undique veterum scriptorum testimoniis tantum confirmat. xiii. Clandestinum est. xiv. Medici prohibentur in hunc usumvertere naturales productiones, ergo a pari, &c. xv. Sententiae Philosophorum hunc usum exprobrant. xvi. Deducitur a simili de adultero. L. 8. ff. De poenis. xvii. Si licet quem interficere, non id tamen veneno fasera licet. xviii. Bellum est disceptatio per vim, ergo venenis geri non debet. xix. Contra venenum non potest vis humana resistere.

CAP.

XII.

Quod autem attinet ad *Henr. Cocceium* vis omnis argumentorum, quae ipse per longas ambages intexuit sic se habet.

Vis hostilis conceditur a Natura, nempe ex voluntate Dei.

Deus velle non potest quae per se turpia sunt.

At veneno, ceterisque rebus medicatis uti est quid turpe.

Ergo venenum, &c. nunquam velle potest.

LXVII. Sed ut huiusmodi ratiocinium recte procederet methodo subsumptam illam tertiam propositionem demonstrare oporteret, quod nullibi praestat Cocceius. Itaque *rd turpe* sic definit.

E

Tur-

CAP. XII. *Turpia autem arma sunt, quae nullam virtutis speciem praeseferunt, sed ex animi mollitie, foeditate & timiditate adhibentur, ne adversus ea hosti nostro defensio pateat, & ut verbo dicam, quae omnis defensionis facultatem ita excludunt, ut ab homine provideri nequeant¹. Quae sane quantum valeant quisquis mediocri ingenii vi pollet facile intelliget.*

LXVIII. At quidquid disitent publici Iurisperiti mos quidem laudandus invaluit, ut hinc inde hisce armis hostes abstineant, tum quia nunquam absoluta tui defensio expetit, ut his utaris armis, quae, si aperto Marte es infirmior, hostem tamen nullo pacto profligabunt; quin potius, si infidiis dolisque hostem aggredieris, ipse magis exardet animo, & ex eo bello extrema tui clade discedit; tum quia cum Ius Talionis utrinque valeat, pericula in immensum auferentur, innumerisque modis Regum, Ducumque licitarentur Capita.

CA-

(1) *Ad Grot. Lib. III. Cap. IV. §. 15.*

CAPUT XIII.

*De Captis, Deditis, Supplicibus & Obsidibus
non necandis.*

LXIX. **Q**uod supra ὡς ἐν παρόδῳ attigimus id paulo uberius exponendum, attamen non malis, quandoquidem in id fere omnes consentiunt, ut impune eiusmodi gentes inermes interficere nefas omnino sit: Cocceius tamen, ut solet, dissentit ¹, ac nullis aliis utitur argumentis ad sententiam suam confirmandam, quam praeclaro illo, quod nos supra tot tantisque rationibus profligavimus.

LXX. Iis igitur omnibus, qui flagrante adhuc bello capiuntur cum in nostram potestatem pervenerint, neque amplius reparationi Iuris nostri adversentur, parcendum esse Lex Naturae iubet, quandoquidem hostilis licentiae fundamentum, nempe *necessaria defensio* ² cessat, ipsi Naturam hostium exuunt, societatis Leges reviviscunt, Ius

E 2

belli

(1) *Ad Grot. Lib. III. Cap. XI. §. 1. Vid. Dissert. XII. Introduct. ad Grot. Lib. VII. Cap. III. Sect. III. §. 739. & seqq.*

(2) *Opportune Henr. Cocc. Dissert. De arm. illicit §. 12. & seqq. = Ex dictis quoque sequitur nunquam Ius armorum, ac ho-*

CAP. belli extinguitur, nilque aliud acquirit victor nisi
XIII. Ius in operas capti, & lucrum exinde eveniens,
 quod

hostium in eos esse, qui armis iam capti, vel victi sunt, cum omnis cesset in eos faciendi necessitas = Vid. *August. ad Bonif. Ep. 205. relat. in Corp. Jur. C. 3. 23. C. 1. & Auct. ad Merum. Lib. IV. §. XVII. Corn. Van-Bynkerf.* Occidi posse captos pleno perfectoque Iure docet. *Quaest. I. P. Lib. I. Cap. III.* Id nullo argumento a ratione petito confirmat, sed tantum affert quasdam historias, praecipue ex edictis Belgaram, in quibus apparet captos aliquando edicto publico occisos fuisse. At mirandum est Bynkerfoekium, qui mores Gentium ad comprobanda Iura Naturae nihil omnino facere tam audacter constituit, Thesim hanc solis argumentis ab historia petitis confirmasse. Adde etiam quod & nos facili negotio concedimus aliquando expedire etiam captos & deditos occidere, praecipue si quid contra Pacem ab ipsis metuitur, vel difficile custodiri queant, vel ob quamcumque aliam causam, quae arbitrio victoris relinquitur, dummodo ipsam cum ea Lege, quam Natura praecipit, victor idem dimetiatur. Quosdam casus, quibus Captivi Iure necantur indicat Gabriel Naudaeus in suis Animadversionibus Politicis in Arcana Imperiorum *Cap. II. pag. 100.* = Ajouffons encore que le droit de guerre ne permet point, que ceux-là ne soient en aucune façon outragés, qui mettent les armes bas pour implorer la miséricorde du vainqueur; & néanmoins lorsque la quantité des prisonniers est si grande, qu'on ne les peut facilement garder, nourrir, & mettre en lieu de sûreté, ou que ceux de leur party ne les veulent racheter, il est permis de les mettre tous bas par maxime, d'autant qu'ils pourroient affamer une

quod luculensissime probant viri doctissimi Gro- CAP.
XIII.
tius¹, ibique senior Cocceius.

LXXI. Hoc sane etiam in prisco belli Iure plerique Imperatores senserunt, & licet tunc temporis plenum dominium & Ius vitae & necis in captos sibi arrogarent, attamen captis ipsis parcabant; natura scilicet etiam tum increpabat, & paulatim hostilem licentiam ab immani illa pristina feritate ad praesentem mansuetudinem convertebat, quod innumeris exemplis confirmat Grotius².

LXXII. Si igitur parcendum captis, quanto
E 3 his

armée, la tenir en défiance, favoriser les entreprises de leurs compagnons, & causer mille autres difficultés = Videbis etiam *Vattelium Droit des Gens Tom. II. Lib. III. Cap. VIII. §. 149.* At quod ipse Naudaeus affirmat nemo sanus agendum susceperit nisi prius omnia circumspexerit, ut intelligat an re ipsa ad internecionem illam necessitas impellat victorem. Quapropter animadvertendum est hosti, antequam hoc immane arripiat remedium, primo ne captis vitam servare pactus sit, secundo ut salus exercitus necessario atque Iure caedem illiusmodi exposulet. Nisi vero ad haec animum adverterit, licet impune internecionem captorum iubeat, attamen contra Legem Naturae egisse dicendus est.

(1) *Lib. III. Cap. VII. §. 1.*

(2) *Lib. III. Cap. XI. §. 6. & seqq. Cap. XII. §. 2. Cap. XIV. §. 3.*

CAP. XIII. his parceretur magis, qui adhuc pugnando possent non capi, aut non sine sanguine traderent victoriam hosti? Deditos scilicet, qui se fidei hostiam committunt eo magis ratio naturalis servandos esse docet, quo magis tibi met Iura tua vindicanti non adversantur, verum etiam lubenti animo reliquis viribus in te suis modum fraenumque quodammodo imponunt, & a tuorum sanguine abstinunt.

LXXIII. Quod si eousque Licentia Hostilis in deditos statueretur, ut unumquemque necare facultas esset, nunquam eo insaniae devenirent milites obsessi, vel ad incitas quoquo modo redacti, ut priusquam extremas vires experirentur ad te confugerent, a quo paullo post se necandos esse intelligerent. Videntur igitur qui hosti dant manus victas de vita servanda pacifici², atque adeo a nece ipsorum abstinendum tum quod id praecipit Lex Naturae universalis, quae Licentiam hosti-

(1) Vid. *Alber. Gentil. Lib. II. Cap. XVII. pag. 965.*

(2) = Ita qui nec capitur, sed se dedit ipse pacifici cum hoste de vita videtur = Vide *Alber. Gentil. ibid. & Vander-Mue. loc. cit. Grot. Lib. I. Cap. III. §. VIII. n. 3.* Quapropter *Thucydides Lib. III. Cap. LVIII. ἐνόντας τε ἐλάβετε, καὶ χεῖρας ἰσποτικῶν χερσῶν. ὃ δὲ νόμος τοῖς Ἕλλησι μὴ κτείναν γένετι.* = Volentes & manus tendentes accepistis, nos autem Graecorum est tales non interficere = Vid. *Grot. Lib. III. Cap. XI. §. 14. n. 1.*

filem moderatur, tum quod in pactum Dedorum **CAP. XIII.** consensisse victorem ex ipsa deditiois natura manifeste apparet. Quod sane & de Supplicibus flagrante Bello intelligendum est, si tamen fieri potest ut in maxima certaminis contentione preces exaudiantur, & ancipiti adhuc praelio inconstans victoria idipsum animadvertere hostem sinat ¹.

LXXIV. Neque hic loci ullo pacto obijcere fas est mortem aliquando tum Captos, tum etiam Deditos promereri vel Iure Talionis, vel ob peritiam resistendi ²; nam & Ius Talionis non

E 4 obti-

(1) Vid. *Alber. Gentil. Lib. II. Cap. XX.* ubi & supplicibus, & iis qui ad loca sacra confugerunt parcendum esse congestis undique testimoniis ostendit. *Grot. Lib. c. Cap. eod.* Porro de his qui flagrante Bello ad hostem supplices confugiunt praeclare *Cicero Lib. I. De Off.* = Hi qui armis positis ad Imperatorum fidem confugerunt, quamvis murum aries percusserit recipiendi sunt = & *Diod. Sicul. Lib. X. Cap. XIX.* νόμος ἐστὶ τῆς ἐνέρας τῶν ἐν τοῖς πολέμοις = Lex est in bellis servare supplices = Dès qu'un ennemi se soumet, & rend les armes on ne peut lui ôter la vie. On doit donc donner quartier à ceux qui posent les armes dans un combat = *Vattel Droit des Gens. Tom. II. Lib. III. Cap. VIII. pag. 46.*

(2) Idem ostendit *Alber. Gentil. Lib. c. Cap. XVI.* Apud quem respondet Neapolitanus Belisario = Pertinax studium in aliquem nemo iudicet dignum supplicio = Confer *Corn. Van-Bynkersf. Quaest. Jur. Publ. Lib. I. Cap. III.* ubi = Licet in hostem omnia,

CAP. XIII. obtinet nisi in ipsos delinquentes, & subditorum est ultimam etiam Belli fortunam experiri, antequam id deferant, quod defendendum servandumque ipsi Imperatores praeceperunt, neque ad hostes pertinet sententiam dicere de iusta alterius partis resistentia, cum bene novisse nequeant quou-

omnia, sed si ob fortitudinem nihil crudelius = Vid. *Zouch. De Iur. Fecial. Part. II. Sect. X. Quaest. IX.* Et qui nuperime in lucem prodiit *Vastelinus Drbit des Gens Tom. II. Lib. III. Cap. III.* qui de hac re uberrime disserit. *Grot. Lib. III. Cap. IV. § XIII. ibiq. Comment.* Nostrae sententiae hic loci videtur adversari mos nonnullorum Ducum, qui in bellis aliquando invaluit, ut si hostis captivum militem iniuria necaverit, alter quodam Represalarum Iure captivum itidem occidi iubeat: at fatendum est nullo pacto licere haec extrema feritatis experiri in innoxios ob iniusti Ducis immanitatem: nam quamvis Princeps vitam ipsam hostium publicae salutis devovere iure queat, tamen ut incorrupta ipsa iustitia maneat expedit potius ab hoc innoxiorum hominum sanguine abstinere. Quod iam magnanimi Duces Scipio & Alexander olim praestiterunt, quorum primus cum quosdam Hispaniae Principes, qui a Romanis defecerant, persequeretur dixisse fertur apud *Liv. XXVIII.* = Se non in obfides innoxios, sed in ipsos saeviturum; nec ab inermi, sed ab armato hoste poenas expetiturum = Alter vero Dario Iura belli praetergresso minatus est se illi militibusque suis nullam omnino deditioem permissurum, si in incepta bellandi ratione persisteret. *Quint. Curt. Lib. IV. Cap. I. & Cap. XI.* En quomodo Duces Iura belli violantes coercere licet.

quousque Civitatem vel munimentum aliquod serva- CAP.
XIII.
re & defendere oporteat ¹.

LXXV. Age vero quid de obsidibus statuemus, qui vitam suam quodammodo oppignorarunt? Ergone e medio tollere obsidem ob Principis sui perfidiam non licebit? Quid vero tunc de sine, quem sibi proponunt Principes, qui obsides ipsos recipiunt? Tunc enim nil aliud agere videntur, nisi ut huiuscemodi pignore fidem adversae partis arctiori vinculo obstringant, dolosque compefcant, quippe qui charissimos omnium cives desinent, quos extremo supplicio mulctandos esse, si quis in fide non maneat, ipsi Principes inter se quodammodo consenserunt.

LXXVI. In diversas hac de re sententias abierunt Publici Iuris periti: si mores autem Gentium consulas, quos uberrime colligunt & Albericus

(1) Fieri tamen potest, ut etiam morte e medio tollere deditor fas sit. Quando vero id iure naturae liceat docuit praecclare *Vattelias* loco supra citato.

(2) *Grot. Lib. III. Cap. IV. §. 14. & Cap. XI. §. 18. cum Comment. ad h. l. Pufendorf. Lib. II. Cap. IV. §. 18. Et Lib. VIII. Cap. II. §. ult. humaniori quam nos propugnamus sententiae subscripserunt. Alter. Gentil. Lib. III. Cap. XIX. Gundling. Cap. XXIV. §. 40. Samuel Cocc. ad Grot. II. cc. Et Dissert. XII. Lib. VII. Cap. VI. Sect. V. §. 843. adversam tuentur sententiam, quorum argumenta infra refellimus.*

CAP. CUS¹ & Grotius² tum humanitatis, tum saevitiae
XIII. exempla complurima offendes; at si rationem ipsam
 sequamur paucis res tota expeditur.

LXXVII. Si quis igitur in vitam suam Ius
 habet ita ut de ea statuere ex sententia, uti de
 ceteris rebus, quae in eius dominio sunt, possit,
 obsidem qui fidei publicae servandae causa deti-
 netur optimo Iure necabis, licet enim non pec-
 cet, tamen occasione delicti tenetur ob sponsio-
 nem pro delinquente, ut fieri solet si quis ex. gr.
 pro delinquente de Iudicio fisti, vel iudicatum
 solvi satisfecit.

LXXVIII. Si vero secus, eo contra obsides
 pervenies, quousque se suaeque obligare ipsis fa-
 cultas est, nempe bona & personas capies, vitae
 autem parces, quandoquidem eam tibi oppignora-
 re obsides nequeunt; hanc vero aggredi eo Iure
 belli, quod in inermes supra statuimus prohiberis.

LXXIX. Neminem igitur esse dominum mem-
 brorum suorum, sublato veterum Iure, perspicue
 Grotius demonstrat³, atque adeo obsides interfici-
 cere, cum nec perfidiae, nec alius criminis, quod
 ipsi admiserint, accusari possint, nefas omnino.
 Eam ergo poenam de ipsis sumendam apparet,
 quam

(1) (2) *Locc. supr. cit.*

(3) *Lib. II. Cap. XXI. §. 2.*

quam obsides subituros esse spondere iure poterant, nempe libertatis bonorumque privationem¹. CAP. XIII.

LXXX. At audiamus Cocceium, qui sententiam suam hoc argumento confirmat: certum est, inquit², civem sua voluntate se obsidem pro Republica dare posse. *Cum enim subditi pro obtinenda salute Civitatis vitam & opus impendere teneantur, nihil obstat quominus vitam cautionis loco obligare possint, & Regula, quod nemo sit dominus membrorum suorum exceptionem patitur, quoties de defensione Patriae & salute Reipublicae agitur.* Quod quidem licet sagaci ingenio a clarissimo viro excogitatum videatur, attamen facili negotio diluitur, etsi enim ultro consentiamus, ut civis pro salute Reipublicae vitam dare teneatur, tamen concedat oportet ubi nullus omnino sperandae salutis locus est nefas esse in vitam suam ius sibi arrogare: at si etiam obsides vitam oppignorent nulla ex eorum nece salus Reipublicae aut civitatis conservatio sequitur, ergo, &c. Quis enim adeo insanierit ut pro aliena perfidia hominem innoxium puniat; perfidam autem civitatem praetereat? Cum igitur cesset finis, ob quem licitam esse contendit Cocceius vitae oppigno-

(1) Vid. *Pufend. Lib. VIII. Cap. II. §. ult.*

(2) *Differt. XI. loc. cit.*

CAP. gnorationem, ipsum corrumpit argumentum in me-
XIII. dium ab eo prolatum, quod huiusmodi fini omni-
 no innititur¹.

C A P V T XIV.

*De Captura & Vastatione rerum & de
 Iure Victoris.*

CONCLUSIO OPERIS.

LXXXI. **R**eliquum esset ut de Licentia in res
 & Iura Hostis verba facerem, &
 principium illud, quod supra veluti Licentiae hosti-
 lis terminum posui, reliquis belli occasionibus apta-
 rem: at quandoquidem non universam de Iure belli
 doctrinam complecti in animum induxi, ab iis per-
 tractandis, quae iam complurimi uberius & ex in-
 stituto describere, superfedebam. Huc accedit quod
 & ipse Samuel Cocceius, cum quo mihi praeci-
 pue est negotium, diripere, vastare, & incende-
 re res hostiles in infinitum, omniaque victori
 licere docet, at nullis aliis utitur argumentis, quam
 iis quibus iam supra ut par erat occurrimus. Igi-
 tur

(1) Vid. Schilter. *Dissert. De Obsid. Gundling. loc. cit. Io. Hel-*
nec. in Gros. Lib. II Cap. XXI. num. 2. 3. & De I. N. & G.
Lib. II. §. 221. Vid. Boecker. ad Gros. Lib. I. Cap. 6. Dissert.
De Dom. Eminentis p. m. 105.

tur facili negotio intelligitur capi, diripi, vastari CAP. XIV.
 & incendi res hostis ita a Lege naturali permis-
 sum, ut tui defensio id necessario exposulet: ne-
 que fas esse ut Reges quodam armorum furore,
 ne dicam insania perciti in ea ferantur, quae ne-
 que hostis vires imminuunt, neque suas augent;
 memores tanta esse Belli necessaria mala, ut odio
 vindictaeque omnino parcendum sit, ne caedes
 aerumnaeque in immensum crescant.

LXXXII. Vbi vero per ultimam victoriam quis
 vel Provincia vel Imperio hostium potitus est ces-
 sat omnino quaevis armorum licentia; Gens enim
 per victoriam ultimam profligata in momento qua-
 si victoriae transit tota in potestatem & Imperium
 victoris, adeoque exiit cum Libertate publica ho-
 stem, quippe qui esse nequit nisi Populus liber¹.

LXXXIII. Igitur postquam victor ea omnia
 praestiterit, quae Imperium victoriamque firmare
 in populum devictum valent, nullus *necessariae*
Defensionis locus reliquus est, atque adeo Lex illa
 Naturalis suspenditur, quae actus Hostiles ob ne-
 cessariam tantum defensionem iustificat.

LXXXIV. Itaque exinde nec amplius occidi,
 nec in servitutem redigi homines devicti possunt
 Iure belli, quod cum ultima victoria expiravit,
 hoc

(1) L. 24. ff. De Capt. & Possim

CAP. XIV. hoc enim momento ex hostibus Cives sunt subditi- que, & Princeps Victor ex hoste Magistratus Legitimus, cuius est tueri Cives, & Iura pacis tantum in eos exercere. *Parta Victoria*, ait oportune Cicero ¹ *conservandi sunt ii, qui non crudeles, nec immanes fuerunt: hanc iustitiam a Romanis ita cultam fuisse, ut ii, qui Civitates aut Nationes devictas bello in fidem recepissent, eorum Patroni essent more Maiorum: quippe prisci illi Romani, ut est apud Sallustium ², victis nihil quicquam praeter iniuriae licentiam eripiebant.*

LXXXV. Hinc facili negotio occurrere licet argumento Cocceii, qui omnia victorem in victos experiri posse asserit eo quod *Populus bello victus criminis reus est, in quem victori lus vitae & necis competit*, supra enim docuimus quantam a veritate alienum sit poena aliqua affici posse subditos, qui Principis iussa faciunt: quis enim adeo insaniat, ut existimet ob id puniendos esse homines quia se sua- que tuentur, Principis dicto audientes sunt, uno verbo Naturae Leges reverentur? At quidquid contra pugnantium mansuetudinem effutiat Cocceius mecum ipse summopere gaudeo Reges Duce-
 cesque

(1) *De Off. Lib. 1.*

(2) *Lib. 1. in princ.*

cesque bellantes nostris temporibus illam tantae CAP.
feritatis sententiam unanimi quodam consensu actu XIV.
rejicere & exprobrare, & ita Bella gerere, ut pri-
mum & potissimum pacem acquirant, ut neque
devictis Regibus Imperium omnino adimant, ut de-
nique non tantum a feritate abstineant, sed etiam
inevitabiles bellorum aerumnas quantum fieri po-
test imminuere conentur.

F I N I S .

DE MAIESTATE
PRINCIPIS

AD LEGEM CONSTITVENDAM
OMNINO NECESSARIA.

O R A T I O

QVAM HABVIT IN SACRA FLORENTINA ACADEMIA
POSTRIDIE KAL. MARTIAS ANN. MDCCLIX.

F

I N D E X

P A R A G R A P H O R V M .

---

§. I.

DE Homine prout est a Natura ipsa comparatus .

§. II.

Origo Legum in statu Naturali, eiusque variae acceptiones .

§. III.

De Origine ceterarum Legum .

§. IV.

Ad Leges ferendas *Superior* semper & omnino requiritur . In quibus Lex & Pactum differant inter se .

F 2

§. V.

§. V.

Multi Pactum cum Lege confundunt. Huius erroris origo. Differentiae reliquae inter Pactum & Legem.

§. VI.

De Sanctione poenali.

§. VII.

Fere omnes, qui Leges pertractarunt *Superioris* necessitatem agnovere.

§. VIII.

Obiectionibus occurritur, ubi de Iure Gentium voluntario.

DE

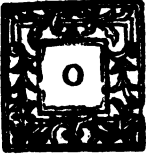

**DE MAIESTATE
PRINCIPIS
AD LEGEM CONSTITVENDAM
OMNINO NECESSARIA.**

---

§. I.

*De Homine prout est a natura ipsa
comparatus.*

I. Mnes homines si ipsam eorum primam originem tantum inspicias aequales omnino inter se in lucem prodeunt, aequalitas vero cum loquimur de Agentibus, qui libertate gaudent, atque adeo obligationum vinculis obstringi, & Legum fraeno coerceri possunt in eo sita est, ut omnes tum erga se, tum erga alios iisdem omnino juribus praediti sint, eademque mutua officia inter se diligenter sancteque servent¹.

F 3

II.

(1) *Wolf. par Formey Lib. I. Cap. I. §. 29.* = Tous les hommes sont naturellement égaux lorsqu' ils ont tous les mêmes droits, & les mêmes obligations =

§ I.

II. *Ius* est facultas, qua homo gaudet, aliquid libere agendi; si vero nullae essent in statu Naturae Leges, ipse quidquid libet pro Iure suo ageret, nullusque hominum eum sine iniuria cohibere posset, nemo enim si naturalem originem respicias legitimam potestatem habet in alios.

III. Libertas igitur hominis, qua in statu Naturae nullis limitibus circumscripta praeditus esset a nullo alio compesci potest, quam ab eo, qui ipsum creavit ex nihilo; quod quidem Iure praestare potuit, non quod *irresistibili potentia* armatus¹, vel praecellenti Natura praeditus sit², at potius quia illi sunt iustissimae causae libertatem hominis coercendi, qui omne id quod habet ab ipso accepit: aequum est enim ut qui vitam caeteraque omnia homini dedit, possit etiam dum velit quodam limite libertatem eius circumscribere, maxime vero si dicto audientes praemio, eos autem qui praescriptum limitem transgrediuntur poenam afficere potest³.

§. II.

(1) *Hobbes De Cive Cap. XV.*

(2) *Pufend. Droit de Natur. Éc. Lib. I. Cap. VI.*

(3) *Vid. Pufend. l. c. Barbeyrac. ibid. Burlamaqui Princ. du Droit Naturel. P. II. Cap. IX. § 1. & seqq.*

§. I I.

Origo Legum in Statu Naturae, variaeque earum acceptiones.

I. **E**O quod igitur etiam in statu Naturae Superior¹ aliquis est, qui aequo iure Leges imponere potuit, easque praeterea per Rationis lumen hominibus promulgavit, ideo etiam in statu Naturae sunt Leges aliquae: ab huius autem Legislatoris praecognita voluntate oritur potissimum ipsa parendi obligatio.

II. Naturales poenae, quibus naturalia praecpta violantes afficiuntur a committendo scelere homines rationis compotes arcere possunt, nullam autem obligationem legitimam ut abstineant culpa, inducere.

III. Quippe *obligatio* idem sane dici nequit

F 4

ac

(1) = Etenim cum Legem proprie dictam absque Legislatore & Superiore cogitare perabsurdum sit, Leges etiam naturales, hoc est omnibus communes, eisdemque aequali ratione obligantes dari admittique prius nequit, quam vel sufficienter probatum sit, vel ut alibi demonstratum supponi possit, dari communem hominum superiorem, qui & ius aliud ab hominibus agendum, aliud omittendum postulandi habeat = *Hollmann. Jurisprud. Natur. Prim. Lin. Pars. I. Cap. II. §. 4ta.*

§. II. ac simplex paenarum timor. Ipsa namque est interna quaedam cognitio, qua necessitate adstringimur agendi vel omittendi aliquid ideo quod potissimum Ius & ratio id expetit¹; prorsus ut si quis primas naturalesque obligationes transgreditur, ipse deinde quodam animi angore vexetur, & interiore Iudicio pravitatem suam redarguat, suamque aegritudinem veluti admissi sceleris debitam poenam invitus quamvis probet, eamque se meruisse fateatur.

IV. Leges in statu Naturae duplici respectu concipi & explanari possunt.

V. Et primum sub generaliori Legum significatione veniant Attributa necessaria rerum, tum si earum naturam tantum inspicias, tum si eas cum aliis creatis rebus comparaveris.

VI. Scilicet si homo effingitur, praesentemque illi aptandam esse Naturam constituitur, ipsa eadem hominis natura eodem temporis momento, quo excogitatur, necessarias & ipsius omnino proprias Leges suppeditat, atque adeo posita hac praesenti humani Corporis constitutione, & dispositione nervorum, liberorum procreandi cupiditas,

(1) Vid. *Barbeyr. ad Pufend. De Off. Hom. & Civ. Lib. 1. Cap. II. §. 2.* ubi differens adversus Treverum id fusc & abusive explicat.

tas , alimentorum ad tuendam vitam inquisitio , §. II.
 horror & trepidatio quaedam ad ea omnia , quae
 dolorem tristitiamque ipsi afferre solent , & ingens
 voluptatis desiderium , caeteraque huiusmodi , Le-
 ges dici poterunt , quae necessario ex illius Natu-
 ra manare debent .

VII. Itaque si summo omnium rerum Con-
 ditori libuerit ut ex nihilo materia existat non
 poterit facere quin ea sit finita , ens enim im-
 mensum aliud creati nequit quin primum neces-
 sario destruat : quidquid igitur finitum est ne-
 cessitate Naturae suae figura praeditum sit oportet ,
 atque adeo figurae omnes quae ad certam
 regulam trahi possunt ita suas omnino necessarias
 Leges habent , ut nullus exempli causa esse pos-
 sit circulus , quin lineae ab eius centro ad peri-
 pheriam productae sint inter se aequales ; haec
 autem aequalitas Naturae Circuli necessaria Lex
 erit . Igitur in hac prima latissima significatione
 quidquid in praesentia creatum est & quod etiam
 creati posset quasdam Leges habet , quas ego *At-*
tributa necessaria cuiuscumque rei , Montefquieuus
Relationes ¹ Aristotelis sectatores *Infinatum* , ple-
 rique autem Publici Iurisperiti prima Naturae ² ap-
 pellant .

VIII.

(1) Rapports.

(2) Τα κτήρια κατὰ φύσιν .

§. II.

VIII. Haec tamen necessaria Attributa improprie dicuntur Leges, quippe quae non tantum hominum, sed omnium omnino animantium propriae sunt; Lex autem hominis hac tantum ratione considerata Legis illius simillima esset, quae Corpora omnia iubet rapi centrum terrae versus, & in sublime iacta viam ipsam per quam tum ascendentia, tum descendentia feruntur quadam immutabili regula metiri. Quod quidem Naturae necessitatem potius, quam Leges proprie dictas significat, cum Agens voluntate libera praeditus necessarius omnino sit ad constituendam Moralitatem Actionum prout ipsae Legum regulae optantur¹.

IX. Sed de prima Legum significatione dicta sint satis; quod ad secundam attinet Lex nil aliud est, quam norma quaedam rerum agendarum, quam hominibus praescripisse supremum Legislatorem ipso rationis lumine intelligitur².

X. Lex haec igitur, quandoquidem homines

om-

(1) *Burlamaqui. Droit Nat. Cap. VII §. 1. P. II Cap. XI. per tot.*

(2) *Hollman. Jurispr. Nat. Prim. Liv. Cap. II. Part. I. §. 46. Cum voluntas ergo divina ratione sola cognita vim Legis naturalis habeat &c. Vid. Pufend. Droit de Nat. &c. Lib. II. Cap. III. §. 20.*

omnes eadem ratione eademque Natura praediti § II.
sunt, unusque est qui eam fert summus omnium
Princeps, universalis & immutabilis esse debet,
& easdem omnibus obligationes, eademque Iura
commendet oportet.

XI. Quapropter homines per hanc rerum
omnium Opificis Legem denuo perfectam omnino
aequalitatem moralem acquirunt inter se. Quis-
nam in hoc statu nova Lege lata libertatem eo-
rum coercebit, facultatesque illas finiet, quas
Iure naturali acquisierunt?

§. III.

De Origine ceterarum Legum.

I. **S**I quis igitur solus, vel plures simul inter
eos postularent, ut ceteri iuxta eam re-
gulam agerent, quam ipsi praescribere vellent,
iniuria sane agerent, utpote qui immutabilem Le-
gem illam Naturae violarent, quae perfectam om-
nino aequalitatem inter homines praecipit. Et
quamvis per vim terroremque eo homines addu-
ci possent, ut instante ingenti periculo alicui obs-
dissent, attamen vis illa iniusta nullam pareret leg-
itimam obligationem: voluntas exterior, ut ita
dicam, coacta esset hac ratione, sed interior vo-
lun-

§. III. Iuncta libera omnino maneret, positoque timore vim libertatemque suam iure & prout libet exercere inciperet¹.

II. Cum igitur nemo in eo Naturae statu sit, qui Legem aliis iure ferre possit, eam ipsam servabunt homines aequalitatem, donec sponte omnibusque adficientibus unum pluresve ex iis eligant, quibus ius, quod quisque a Natura habet sibi consulendi ex sententia, cedant, sinantque ut ab illis regula aliqua actionum ipsis praescribatur, naturaliumque facultatum pars prout libet certo quodam limite finiatur.

III. Si olim homines se a Naturae statu in societatem transtulerunt, primum inter se pacisci oportuit, ut aequo animo eam vivendi Legem amplecterentur, quae plerisque utilior meliorque videretur, ita ut plerorumque voluntas, veluti voluntas omnium esset, & quod maxima pars constitueret, id apud omnes unanimi consensu ratum haberetur.

IV. Primum igitur convenit inter homines de societate ineunda, vitaeque ideo socialis communis regula condicatur. At quisnam eam Regulam

(1) La force à parler proprement n'entre pour rien dans le fondement de l'obligation. *Barbeyrac. ad Lib. I. Pufend. Cap. VI. §. IX. Vid. §. X. & seqq.*

lam praescribat , praescriptamque exinde etiam §. III. vi adigat alios ut fervent . En ubi necessitas omnino postulat , ut homines invicem pacifcantur se quidquid a maxima eorum parte constitueretur concordii animo probaturos .

V. Haec tamen ultima conventio proprie nova *Lex* dici nequit , nam obligatio illa iungendae societatis , quam inierunt homines inter se a naturali *Lege* tantum originem duxit , & consensus pactumve vera *Lex* non fuit , sed ratio quaedam se se obligandi iuxta praesistentem *Legem* .

VI. Quisquis hanc rem attento animo meditari voluerit facili negotio intelliget simplicem hominis consensum nullum omnino ius in alium transferre posse .

VII. Si *Casus* aliquis hunc aspectabilem *Terrarum Orbem* creasset , nullusque esset inter homines *Legislator* , ex simplici hominis sponsione nulla sane suboriretur obligatio . Si enim promissis stare nollet qui fidem dedit , utilitati fortasse suae deesset , non autem a legitima recederet obligatione , quippe obligatio ab iustitia , iustitia a *Lege* , *Lex* a *Legislatore* originem ducat oportet ¹ .

VIII.

(1) Id quod mirifice explicat *Pufend. Droit de Natur: G. e. Lib. II. Cap. III. §. 20.* La volonté humaine ne sauroit d'ailleurs

§. III.

VIII. Exinde perspicue apparet pactum seu promissum quodcumque non ob id potissimum obligare hominem in statu Naturae, quia simplicem in aliquid consensum praebeat, sed quia Lex praecipit Naturalis, ut data fides inviolabilis omnino servetur¹.

IX. Quapropter Cicero Naturam originemque Legum indicaturus postulat prius, ut sibi Maiestas vis & Imperium supremi omnium rerum officis concedatur: *Dasne igitur, inquit, hoc nobis Pomponi, de Deorum immortalium vi, natura, ratione, potestate, mente, numine, sive quod est aliud verbum, quo planius significem quod volo,*

leurs être tellement liée par ce que elle a une fois déterminé, qu'elle ne puisse s'en écarter quand bon lui semble, s'il n'y a autre chose qui l'en empêche. Supposé même, que dans l'indépendance de l'Etat de la Nature un certain nombre de gens convissent ensemble d'observer ces maximes (de la raison) les uns envers les autres, elles n'auroient de la force par rapport à eux, qu'aussi long tems, que dureroit le Traité. Bien plus; L'engagement ne seroit pas même obligatoire, parceque cette maxime de la raison, qui preserit d'observer religieusement les conventions n'auroit pas encore force de Loi: ainsi chacun pourroit, non obstant l'opposition de tous les autres, se dédire quand bon lui sembleroit =

(1) *Grot. Lib. II. Cap. XI. §. IV. n. 1. & Comment. ad h. Lib. Pufend. Lib. II. Cap. IV. & Lib. III. Cap. III. §. 5.*

lo, *Naturam omnem regi? Nam si hoc non probas* §. III.
ab eo nobis causa ordianda est potissimum ². Ro- u

mani vero Iurisconsulti cum nullam esse posse obligationem nisi Lex aliqua praecedat, quae illam iubeat, intellexissent, obligationem ipsam *Vinculum Iuris* finiverunt: hinc etiam fit ut quaedam pacta interiorum animi iudicium seu conscientiam ad quid praestandum obligent, nullum vero externe Ius aut actionem alteri tribuant, obligationem nempe illam internam Lex Naturalis ratam habet, Lex autem civilis nullo pacto confirmat.

X. At si praetermittamus etiam cum ea quae dicta sunt, tum quae addi possent circa obligationis naturam, perspicuum sane est homines universos donec in aequalitate iurium & obligationum manent nullis omnino aliis Legibus praeter Naturalem, coerceri; at per pactum, de quo differitur, nulla moralis differentia inter illos suboritur, ergo pactum huiusmodi non est sane Lex; quippe nulla Lex esse potest, donec inter eos aliquis insurgat, qui ceteris consentientibus iure illam ferat.

XI. Postquam vero plerorumque voluntas seu per suffragia, seu quocumque alio pacto est plane declarata, oritur inter eos homines, qui se iun-

tu-

(1) *De Legg. Lib. 1 §. 8.*

§. III. Quos societatem sponderunt, Persona Moralis, in quam ius illud transferunt, quo quisque ad se suaque ex sententia tuenda, facultatesque suas naturales quomodolibet dirigendas gaudebat, quapropter Personae illius est facultates eorum naturales aliquo pacto vi Institutionis suae finire, eamque vivendi rationem praescribere, quae publico bono magis accommodatam censet.

XII. Ex hac igitur hominum postrema constitutione Moralis Differentia introducitur; quoad prima regula, quam ceteris servandam Persona illa Moralis praescripserit ea prima Lex erit post Iuris Naturalis praecepta.

XIII. Exinde facili negotio intelligitur conventionem aliquam opus esse ut Persona illa constitutur, at pactum huiuscemodi vel promissum plurimum a Lege ipsa differre; nam statim ac Persona haec moralis extiterit, si Leges ferat, haec sane a nullius suffragio vel consensione vim suam repetunt, ipsa namque iubet, vetat, permittit iure suo iuxtaque sententiam, & non solum aliorum suffragia praeterire, verum etiam inconsultis & invitis ceteris iure agere potest.

§. IV.

§. I V.

Ad Leges ferendas Superior semper & omnino requiritur: in quibus Lex & Pactum differant inter se.

I. **C**VM igitur nulla esse possit Lex nisi prius Moralis illa differentia existat inter Legislatorem, eosque qui Lege obligati tenentur, hominesque in Naturae statu nulla alia Lege quam naturali cohibeantur, manifeste liquet nullam omnino constitutam esse Legem ubi nemo ceteris superior: neque accurate exacteque loqui diceretur quisquis assereret consensum sponsonemve inter aequales esse proprie dictam Legem, & rem ipsam haud aequa lance perpenderet qui pactum illud simplicissimum, quod homines societatem ineuntes percipiunt de ratione vitae iuxta maxime partis sententiam instituendae Legem esse existimaret, cum nullum sit pactum quod proprie Lex, vel contra Lex quae pactum dici possit.

II. Et sane inter diversa Legum genera, quae excogitari possunt nulla sane esse mihi videtur, quae aliqua ratione pactum censeretur; si enim de Divinis Naturalibusque sermo sit, manifestum est eas a libera summi rerum Opificis

§. IV. voluntate manare, atque adeo nullo pacto ab hominibus immutari posse, quod tamen pacti naturae, quod consensu firmatur resolviturque non esse accommodatum perspicue liquet.

III. Civitatum Leges, ac Iura Gentium supersunt, de quibus ad calcem Orationis separatim agere animus est. Si Civitates igitur gigni quodammodo & consistere, ut supra diximus, non posse existimemus, nisi Persona extet aliqua, quae ab unanimi omnium consensu constituta securitatem publicam tueri, bonumque commune comparare ex sententia possit, videtur nullam existere posse Civitatem absque Superiore, atque adeo Civitatis Leges esse potius voluntatem huiusce Superioris rite promulgatam, quam universales Civium sponfiones, quod sane alibi uberius explicare conabimur.

IV. Quamvis enim excogitari posset quaedam hominum manus, quae iuxta certum praescriptarum Legum codicem vivere pacisceretur, istiusmodi tamen societas veluti dissoluta compagine in diversa abeat necesse est, nisi eodem tempore aliquis statuatur, qui ipsas praescriptas Leges explicet, aptet varietati Litium, & auctoritate & vi puniendi contumaces Iurisque violatores sit praeditus. Itaque Persona huiusmodi isset

effet Superior, quem in omni Politia bene & sapienter constituta necessarium esse affirmavimus. §. IV.

V. Troglodytarum societas, quam nuperrime graphice descripsit alacer ille & subtile ingenio praeditus Gallus, qui Epistolas Persas in vulgus edidit, pulcherrimum figmentum est ludendi gratia conscriptum. Quippe homines qui simul coeant, & una vivant nullis aliis Legibus quam Naturalis Innocentiae, communisque charitatis obstricti, nusquam gentium fortasse extitere, eamque confictam hominum societatem ob id forsitan placere posse sapientibus arbitror, quod ibi ad vivum & eleganter depictam vident purissimam illam animorum innocentiam, quam & in seipsis & in aliis sollerti indagine quaeritant semper & nunquam inveniunt.

VI. Et quidem in quovis Reipublicae systemate Persona illa facili negotio dignoscitur, in qua Maestas, sive summa Potestas sita est, per quam Legibus armatam actiones Civium omnium, quae norma aliqua dirigi possunt, cohibentur & reguntur. Quod autem Leges illae neque pacta, neque sponsiones sint Populi exinde manifeste liquet, quod quisquis in statu Monarchico vivit, consentiat nec ne in Leges illas, quae in Civitate sua feruntur, velit nec ne pacisci de Legibus

§. IV. illis non violandis, attamen constituta Civitate liberae voluntati Monarchae parere tenetur.

VII. Maiestas haec Leges ferens, seu summa Potestas Civilis, quam in Monarchico statu in uno tantum sitam esse diximus, in Optimatibus, si Aristocratice, in universo Populo, si Democratice Civitas administratur, perspicue apparet: quippe in Democratica Republica universi Cives Personam Maiestatis Leges ferentis sustinent, quisque vero per se subditus est. Et licet quisque in iubendis Legibus suffragium ferat in Comitibus, propterea tamen nec sponsio nec pactum Civium universale sunt Leges illae; ferantur enim suffragia necesse est, ut exinde voluntas summae Potestatis emergat, quae iam constituta, & sita est in ipso universo Populo, iubetque, vetat, & permittit, & vim & auctoritatem Legi confert: itaque suffragia illa nil aliud sunt, quam ratio, per quam summa Maiestas re ipsa agit & exercetur¹.

VIII. Quod quidem perspicue patet si animus advertatur ad id, in quo consensus ille Civium, quem praestant in Civitate Democratica cum agitur de ferendis Legibus, differat ab illo, per

(1) *Pufend. Droit de Natur. &c. Lib. 1. Cap. VI. §. 2. Hobbes De Cive Cap. XIV.*

per quem in reliquis conventionibus obligantur: §. IV.
 hinc enim nullo obligationis vinculo obstringuntur nisi ubi consensum dederint, inde maior suffragiorum numerus rem totam perficit, & licet inviti pareant oportet; quod quidem manifestum est indicium Legem non consensui vel pacto, sed Superioris voluntati, quae per suffragiorum pluralitatem detegitur, vim suam & auctoritatem acceptam referre.

§. V.

Multi pactum cum Lege confundunt. Huius erroris origo. Differentiae reliquae inter Pactum & Legem.

I. **G**rotius Francisci Commani principia de Pactorum validitate refellens scriptum reliquit = Tum vero ratio nulla reperiri potest, cur *Leges, quae quasi pactum commune sunt Populi*, atque hoc nomine vocantur ab *Aristotele & Demosthene*, obligationem pactis possint addere, voluntas autem cuiusque hoc omnimodo agentis ut se obliget idem non possit = Exinde patet

G 3

Gro-

(1) *Lib. II. Cap. XI. § 1.* Vbi opportune *Henr. Cocc.* = Haec ratio non concludit: nam *Leges* vi Imperii vim obligandi habent,

§. V. *Grotium* sententiam hanc suam ex Graecis habuisse, exemplum securus eorum omnium, qui eandem opinionem amplexi sunt. At neque mirandum Graecos praecipue circa Legum naturam a vero iudicio aberrasse. Iphis nanque de statu Civitatum loquentibus obiiciebantur ante oculos Republicae Democraticae, in quibus viventes, Legesque per Civium omnium suffragia iuberi animadvertentes, affirmarunt quoque ipsas Leges nil aliud esse quam publicas conventiones, haud quidem sentientes quod, sublato summo Imperio cuius auctoritate valeant, licet internam aliquam obligationem inducerent, externe tamen, & πρακτικῶς nulla prorsus vi praeditae essent.

II. Sic apud Aristotelem ¹ Lex Civilis hoc pacto definitur: Νόμος ἐστὶ λόγος ὁρισμένος κατὰ δημολογίαν καὶ ἡν πόλεως μάλιστα πῶς δεῖ πράττειν ἕκαστα. = Lex est sermo definitus iuxta consensum Civitatis indicans quo pacto quid cuiusque agendum sit = Et apud Dionysium Halicarnasenseum dicitur ²: Συνοήτως εἶχει κριτὰς πόλεως τὰς.

bent, etiam invitis subditis, adeoque argumentum a Lege Superioris ad voluntatem paciscentis non valet = Quod sane confirmat ea quae supra de Factorum Natura diximus.

(1) *Rhet. ad Alex. Cap. I. Vid. Cap. II. & III.*

(2) *Lib. X.*

τῶν νόμων = Leges esse communes Civitatis con- §. V.
 ventiones = Idem fere asserit *Demosthenes* ¹:
 Πόλιως δὲ συνθήκη κοινὴ (πᾶσι ἐστὶ νόμος). Quod
 etiam invenies apud *Isocratem* ², aliosque Grae-
 cos ³. A quibus deinde Legis definitionem acce-
 perunt Iurisperiti *Papinianus* & *Martianus* ⁴.
 Novissime autem cl. *Leopoldus Andreas Guada-*
gnius ⁵ hanc eandem sententiam videtur ample-
 cti voluisse scribens = Superior ad ius constituen-
 dum non semper & omnino requiritur, sic enim
 prima Lex & simplicissima, per quam homines
 ex statu Naturali se conferunt in Civitatem, &
 per quam voluntas maioris partis est omnium vo-
 luntas, nihil est aliud, quam consensus inter pa-
 res &c. Ita Lex omnis in Imperio populari com-
 munitis sponso est Civitatis = Quam ut confirmet
 G 4 sen-

(1) *Oras. I. advers. Aristogit.* Lycurgus quoque Leges suas
 vocavit Πόλιως, nempe Πόλιως. Vid. *Gronov. ad Grof. Lib. II.*
Cap. XI. §. 1. n. 3.

(2) *Oras. advers. Callimach.*

(3) Vid. *Baybeyrac. ad Pufend. l. supra c.*

(4) *Digest. Lib. I. Tit. III. De Legg. Sen. Consult. & long.*
Conf. L. I. & II. Quorum alter verba ipsius Demosthenis usur-
pat relat. in Corp. Iur. l. c.

(5) *Inst. Iur. Civil. Lib. I. Tit. II. De L. N. G. & Civil.*
 §. 6. not. 2.

§ V. sententiam iisdem fere Graecorum auctoritatibus utitur, quas paulo ante exscripsimus.

III. At circa consensum illum praecipue, quem praestant homines cum a Naturali statu in societatem coeunt, & quem Legem omnino esse volunt, praeter ea quae supra diximus, etiam quae sequuntur addi possent. Finge igitur animo partem aliquam eorum hominum, qui se in Civitatem conferre, & Personam illam statuere, in qua summa Potestas sita esset, sponponderant, iam stare promissis nolit. Haec fidei violatio nullum aliud ius ceteris dabit, quam quod a violatione naturalium obligationum datur, neque alio pacto animadverti poterit in foedifragos nisi per Bellum. Durat igitur adhuc Naturae status, ubi cum nemo sit, qui Leges ferre possit, sponso illa hominum, qui in Civitatem coire gestiunt, simplex est merumque pactum; tunc vero tandem Leges esse aliquae incipiunt, cum Principis Maiestas est constituta. Quapropter manifeste apparet Maiestatem Principis, vel Superiorem omnino necessarium esse ut Lex aliqua constituatur, quippe eo sublato nullis aliis obligationibus praeter naturales affici homines nefas est¹.

IV.

(1) Vid. *Pufend. Lib. 1. Cap. VI. §. 8.*

IV. Ceterum *Hobbesius* ¹ etiam eandem illam definitionem *Aristotelis*, quam impropiam diximus animo cogitans; alias quoque differentias inter Legem & Pactum enumerat, scribitque = Confundit ergo pacta cum Legibus, quod non oportuit: est enim pactum promissum, Lex mandatum, in pactis faciam dicitur, in Legibus fac, pacto obligamur, Lege obligati tenemur²; in pacto prius determinatur quid faciendum est, quam ad faciendum obligamur, sed in Lege ante obligamur ad faciendum, quid vero faciendum sit determinatur post³ = Quae sane magis magisque superioris confirmant necessitatem ad Legem constitutendam.

§. VI.

De Sanctione poenali.

I. **E**T quidem Legis essentiae est, ut poenali sanctione muniatur, poena scilicet aliqua, quae constituta sit Legis eiusdem

(1) *De Civ. Cap. XIV.*

(2) *Vid. Not. eiusdem ad h. l.*

(3) Huiusmodi differentias ita veritati consentaneas existimavit Pufendorfius, ut Hobbesii verba adamussim excrisperit. *Vid. Barbeyrac. ad Pufend. Lib. I. Cap. VI. §. 2.*

§. VI. iusdem violatoribus ; quamvis enim Legislatoris voluntas satis sit per se ut subditos obliget , externe tamen nulla vi praedita esset , quippe cui nefas omnino ad obedientiam impellere & cogere homines , qui tunc iussa facere consueverunt , cum probe intelligunt aliquod malum poenae contumacibus certo imminere¹. *Cumberlandius*², qui diversam sententiam tuetur a *Pufendorfio*³ egregie refellitur , nec meum est hic loci rem ipsam uberius explicare⁴. Quapropter habitae sunt imperfectae ab omnibus Leges Cincia⁵, & Valeria⁶ & Lex Periurii a Cicerone memorata⁷, multaeque etiam a *Zalenco* latae , quas *Diodo-*

rus

(1) = Ius pro Lege acceptum obligatione potissimum aestimatur. Habet enim hoc omne ius ut obliget. Obligatio autem illa semper refertur ad aliquam poenam violationi iuris aliunde imminentem = *Boeckl. ad Grot. Lib. I. Cap. I. §. 9.*

(2) *Loix Naturell. Proleg. §. 14. & Cap. V. §. 40.*

(3) *Lib. I. Cap. VI. §. 14. Vid. Hobb. Cap. c. §. 3.*

(4) Leges etiam Naturales poenali sanctione praeditae sunt. *Vid. Burlam. Princip. du Droit Natur. Cap. XIII. per tot. Pufend. Lib. c. II. Cap. III. §. 21. Boeckl. Praef. ad Grot. p. m. 10.*

(5) *Macrob. in Somm. Scip. Lib. II. Cap. XVII. Tacit. Hist. Lib. XI. Cap. V. Schulding Jurispr. Anteiust. Comment. ad L. Cinciam Cap. III. §. 9. & seqq.*

(6) *Tit. Liv. Hist. Lib. X. Cap. IX.*

(7) *De Legg. Lib. II. Cap. IX.*

rus Siculus retulit: nisi dicendum sit infamiam, §. VI.
 dedecusque poenam esse violatoribus constitutam,
 ut innuere videtur ipse Diodorus his verbis ¹:
 Οὐδεὶς γὰρ ἐβόλετο τὴν αἰσχροὴν κόλασιν ἡμολογή-
 σαι καταγέλαστος ἐν τοῖς πολίταις εἶναι.

II. Itaque si ad essentiam Legis pertinet San-
 ctio poenalis facili negotio intelligitur ubi nullus
 adest Superior ne ullam quidem poenae sanctio-
 nem esse posse, (deest enim qui eam decernat)
 atque adeo ad eam constituendam semper & om-
 nino Superiorem requiri.

§. VII.

*Fere omnes qui Leges pertractantes Superio-
 rioris necessitatem agnoverunt.*

I. **Q**vae quidem tam perspicue apparere om-
 nibus visa sunt, ut fere omnes privati
 publicique Iuris periti nullam omnino Legem de-
 finierint nisi exorsū a promulgata Superioris vo-
 luntate.

II. *Pufendorfius* ², *Barbeyracius* ³, *Hobbes*
ius

(1) *Bibl. Lib. XII. Cap. XXI.*

(2) *Droit de Natur. &c. Lib. I. Cap. VI. §. 3. De Off. Hom.*
& Civ. Lib. I. Cap. II. §. 2.

(3) *Ad haec l. uberrime.*

§. VII. *fusus*¹, ambo *Cocceii*² ubicunque de Legibus verba fecerunt nunquam superiorem aliquem, qui eas ferat, omisere. *Nicolaus vero Gundlingius*³ uti axioma firmissimum statuit = Qui legem cogitat superiorem in mente habet = Quid de *Samuele Christiano Hollmanno* dicam? Is nempe peculiarem Dissertationem ad id consecrat, ut ostendat nullam omnino esse posse Legem nisi Superior adsit eam ferens, & pag. XI. addit = Vt enim taceamus Leges proprie dictas absque Legislatore & Superiore quodam communi nec esse, nec cogitari posse, &c. = ⁴ Eadem habet *Hoffmannus*⁵, eamque amplectitur definitionem Legis Naturalis, quam scripsit Cicero in omissis Libris de *Republica* apud *Lactantium*⁶.

III. Plerosque tamen, qui Commentarios *Puffen-*

(1) *De Civ. Cap. c. §. 14. & seqq.*

(2) *Henr. ad Grot. Lib. II. Cap. XI. §. 1. n. 3.* & saepe alibi. *Samuel. Introduc. ad Grot. Cap. VI. §. 56.* ubi definitionem Legis Naturalis addens ait = Negato igitur Deo nullum concipi potest Imperium, nullus Superior, adeoque nulla Lex, nullumque praeceptum.

(3) *De I. N. & G. Cap. IV. §. 17.*

(4) *Iurispr. N. Prim. Lin. Op. Maior. Prodr. Vid. Cap. I. §. 2. & Cap. II. §. 41. & seqq.*

(5) *De Rep. Lib. V. Cap. II. p. m. 251.*

(6) *Divin. Instit. Lib. VI. Cap. VIII.*

fendorffio & *Grotio* addiderunt libentissime prae- §. VII.
 tereo, at non omittendus est *Burlamaquius*, qui
 licet eandem opinionem tueatur, censet tamen
 plures dari obligationis gradus, humanamque ra-
 tionem per se in Naturali statu posse aliquem o-
 bligationis gradum inferre¹. At si rem ipsam ac-
 curate scrutari, proprieque loqui velimus, liquet
 rationem, licet sit, vel esse possit Regula huma-
 norum actuum, nunquam tamen facultate praedi-
 tam esse obligandi vel cogendi liberam hominis
 voluntatem, nisi proponatur Lex Naturalis, quae
 ipsi rationi obtemperare iubet²: eam nempe in
 statu Naturae quid simile dicerem praeconis voci
 in Civili statu: nam sicut illa per se nullo pacto
 audientes Cives obligat, nisi habita ratione vo-
 luntatis Principis, sic in Naturali statu Rationem
 ideo aliquam hominibus imposituram obligationem
 apparet, quia Summus rerum omnium Arbiter
 hoc veluti Legis suae praecone utitur.

IV. Itaque licet etiam ipsi *Burlamaquio* con-
 ce-

(1) *Princip. du Droit Natur. P. II. Cap. VII. & VIII. §. 3.*

(2) = Certum enim est rationem non dari nisi per impe-
 rium & obligationem, adeoque Iuris Naturalis rationem sine
 Imperio & indicatione Supremi Numinis in dictamine rectae
 rationis, & per illud nullam esse = *Boecler. Praefat. ad Grot.*
p. m. 7. Vid. Selden. De I. N. & G. Lib. I. Cap. VII. & VIII.

§. VII. cedatur rationem aliquam obligationem imponere posse, ipse contra concedat oportet id fieri tantum ob vim Naturalis Legis; sublato autem Superiore, qui iubeat ut rectae rationi obtemperetur, obtinere toties decantatum illud: *Video meliora proboque, deteriora sequor*, impune quidem, quoniam libera voluntas nullo obligationis vinculo coercetur.

V. Praetereo Definitiones Legis Civilis a Romanis Iureconsultis adornatas, eae enim & omnibus manifeste patent, & iam supra diximus societates omnes ita constitutas esse ut fit Superior, ad quem primum potissimumque Ius pertinet Legislationis.

VI. Perspicue igitur apparet tum ex ratione ipsa, tum ex sapientum consensu nullam omnino esse posse Legem, quae fraenum aliquod liberae voluntati iniiciat, nisi Superior sit a quo imponatur. Videamus nunc an sententiae huic nostrae obiecta aliqua in medium proferri possint.

§. VIII.

*Obiectionibus occurritur, ubi de Iure
Gentium voluntario.*

I. **P**rimum igitur qui diversa sentiunt obii-
cient fortasse summam rerum Opificem
quamvis nemine inferiorem, tamen quodammo-
do suis obnoxium esse Legibus, iuxta quas ex-
ternam dirigit voluntatem; quapropter Lex est
illi immutabilis, ut verax omnino sit, neque men-
dacium unquam loqui possit: Lex illi eodem pa-
cto immutabilis, ut iustus sit, atque adeo, aeter-
nae sint nec ae Iusti & Honesti notiones, ipse
licet nullius voluntati obnoxius ab Iustitiae tamen
regulis minime aberrare posset. Non videmur
igitur vera praedicare cum dicimus necessarium
omnino esse Superiorem ut aliqua statuatur actio-
num regula, quae obligationem imponat.

II. Verum facili negotio istiusmodi obieccio
diluitur; quandoquidem in summo rerum Arbitro
veritas ipsa & Iustitia non ab aliqua iubetur Le-
ge, sed est essentiale attributum divinae Naturae,
quae his sublatis corrueret. Posito enim quod
Deus omnimoda praeditus sit perfectione, Veritas
& Iustitia nec esse, nec dici possunt Leges, quae divi-

§. VIII. divinae voluntati nullis limitibus circumscriptae fraenum imponant, at potius nil aliud re ipsa sunt, quam *Relationes*, ut aiunt, vel consequentiae necessariae, quae a primo illo perfectionis attributo sponte manant; ita ut Iniusticia & Mendacium in summo Numine, ut Metaphysici loqui solent, contradictionem involverent. Quod si infinita finitis, & increatas res creatis componere fas est, dicimus etiam materiam hanc habere Legem, ut figura aliqua praedita sit, Lex autem istiusmodi, si proprie loquimur, nil aliud est, ut supra monuimus, quam necessarium attributum, quod ab ipsa natura rei creatae protinus deducitur.

III. At si ad Legem quamcumque constituendam Superior semper & omnino est necessarius, quid de Iure Gentium dicemus, quo populi omnes reguntur inter se, quamvis adhuc in statu Naturae sint, nec ullum habeant superiorem?

IV. Antequam obiectioni istiusmodi occurrerem, quae maximi facienda videtur, liceat nonnulla praemittere, sine quibus ratiocinium instituire absque errandi periculo nefas esset omnino.

V. Primum igitur animadvertatur oportet me, in iis omnibus de quibus verba faciam circa obiectionem in medium prolatam, locuturum semper

per

per de summo Iure , nec tamen regulas Utilis & §. VIII. Decori ullo pacto immisturum, quippe quae originem, subiectum, & obiectum habent a rigida summaque Iustitia omnino diversum, fontesque veluti sunt, a quibus tum Politicae tum Morales doctrinae emanant; quae sane res quid postulent, quid ferant in praesens attendere non est animus. Quamvis enim perspicue & evidenter etiam alicui demonstrare possim expedire & decere, ut reo alicui ex. gr. parcat, qui summi Iuris respecta mortem meruit, attamen evidens haec demonstratio nullam proprie dictam obligationem imponet, ipse autem si libido ferat, tuta conscientia, reum illum mortis damnare poterit: Decorum nempe & Utile exinde apparer nunquam parere Iura perfecta, quae tantum respicienda sunt cum de Legibus verba fiunt.

VI. Et quoniam iam inde adducentis annis de Iure Naturae & Gentium differitur, neque adhuc de Definitione pervulgati huius Iuris Gentium convenit inter omnes, necesse est ut quid decernendum sit statuatur, ne post longas sermonum ambages frustra laborem subiisse doleamus.

VII. Attamen non ego is sum, qui Legentium attentionem fatigare velim referens varias Scriptorum Sententias de Natura Iuris Gentium;

§. VIII videtur enim, quidquid ceteri dicent, id omne quod mihi de hac re differenti objici potest, necessario inniti debere Iuri illi voluntario Gentium, quod ab usu populorum omnium, vel saltem cultiorum auctoritatem suam accipit, longa-que & perpetua Gentium consuetudine vim Legis acquirere dicunt. Hoc posito sequitur Legem reipsa esse posse aliquam sine Superiore, meque adeo frustra hactenus disseruisse; quandoquidem Gentes, inter quas nulla est altera superior, eodem actus diu constanterque repetentes, Legem proprie dictam constituere potuerunt.

VIII. Itaque principiis ipsis, quibus sermo inniti debet probe constitutis, cum *Grotius*, qui primus hanc Gentium voluntariam Legem invenit, undique a summi ingenii Iureconsultis refellatur egregie, nec ipse velim eadem rursus describere, animus est ipsa naturalis rationis principia depromere, & quid ordine & sponte sua consequatur in medium proferre. Non invitus etiam adversariorum sententiae subscribam, dummodo qui veritatem naturamque rerum feliciter detexerunt me in errore versari perspicue ostendant; nam & refellere sine pertinacia, & refelli sine iracundia sum paratus.

IX. Primum igitur cum tam audacter nonnulli

nulli afferunt consuetudinem aliquam, si diu inter §. VIII. omnes, vel saltem cultiores Gentes obtinuit, vim Legis acquirere, mihi videntur inconsultius transferre Legum Civilium regulas ad eos actus hominum, qui adhuc in statu Naturali vivunt; nam nihil est a veritate magis alienum, quam quod cum agitur de hominibus, qui adhuc sunt in primæ originis statu, consuetudo per se vim Legis acquirat, atque adeo obligare possit. Quod si rem ipsam diligentiori examine perpenderit quæ hæc tam audacter dictitant, facili negotio intellexissent consuetudinem ne in ipsis quidem Civitatibus per se vim Legis habere, sed auctoritatem omnem Principi, vel Maiestati acceptam referre; ipse enim Superior putatur & novisse, & pati, & permittere eam consuetudinem, ipsique eam vim adjicere per tacitam voluntatem, ut deinceps veluti Lex habeatur.

X. Quod quidem sic opportune & dilucide confirmat *Barbeyracius* = Si entre ceux, qui sont membres d'un même État la coutume acquiert souvent force de Loix, c'est qu'il y a ici un Supérieur, qui lui donne cette vertu par une

(1) *Ad Pufend. Lib. II. Cap. III.*

§. VIII. volunté claire, quoique tacite¹ = Tunc vero licet nonnulli morem qui invaluit nunquam sequuti sint, licet etiam actu ipso consuetudinem illam se respuere edixerint, attamen eodem pacto ac ceteri obligantur, non quod vis inveterati moris id per se exoptulet, sed quod tacita summi Imperantis voluntas vim Legis addit.

XI. Apparet igitur veteres mores, longamque consuetudinem tunc obligare posse homines, cum est Superior aliquis, atque adeo eos qui putant Ius hoc Gentium voluntarium inniti potissimum moribus & consuetudini Populorum id ut verum statuere quod adhuc quaeritur, nempe an reipsa consuetudo per se Ius comparare possit sine tacita alicuius summi Imperantis voluntate, quod quidem perspicue demonstrare nefas est. Exinde igitur liquet quod, cum nemo sit universarum Gentium inter homines arbiter, aut nulla alia est praeter Naturalem Legem Populorum Regula, aut siqua a longa consuetudine obligatio exoritur, ea a diversis omnino causis vim & originem repetit.

XII.

(1) Vid. *Grot. Lib. II. Cap. IV. §. 4. n. 4.* Nec praetereundus est laudatus *Leop. Andr. Guadagnius* qui perspicua brevique methodo doctrinam de consuetudine explicat, affirmatque *consuetudinem a summo Imperante auctoritatem consequi. Lib. C. §. 38. pag. 132.*

XII. Et quidem *Grotius*, qui primus Legem § VIII. hanc voluntariam inveniit, asseruit mores & consuetudines populorum nil esse aliud, quam medium eam Legem cognoscendi, auctoritatem vero & vim ipsius sitam esse in mutuo tacitoque Gentium consensu. Quoties igitur Gentes frequenter, diu, constanterque fecerint id quod nec iubet nec vetat Lex Naturae, tunc, ait, tacite pactos esse inter se existimatur, ut deinceps idem inviolabili fide servant, ac propterea per pactum illud revera obligari¹.

XIII. Ex his quae breviter circa Naturam Iuris Gentium exposui deducitur primum nullum effingi posse argumentum, quo sententia mea destruat; nam si Ius Gentium obligat vi taciti populorum consensus manifeste apparet Ius istiusmodi nil aliud esse quam simplex merumque Pactum, quod a Lege Naturae vim suam repetit², atque adeo Gentes, quibus nullus est inter ho-

H 3

mi-

(1) *Grot. Proleg.* §. 17. 46. *Lib. I. Cap. I. §. 14. n. 2.*
Lib. III. Cap. IV. §. 19. n. 1. Cap. II. §. 9. n. 2.

(2) = A quoi il faut ajouter encore que toute la force de cette espèce de droit des Gens dépend en dernier ressort de la Loi Naturelle, qui ordonne, que l'on soit fidèle à ses engagements = *Burlam. Princip. du Droit Natur. Part. II. Cap. IV §. 9.*

§. VIII. mines Superior, Legem aliquam non condere, sed se tantum iuxta Legis iussum obligare. Itaque etiamſi detur Ius esse aliquod Gentium voluntarium, nulla tamen Lex proprie dicta potest sine Superiore constitui.

XIV. Sed ut extra omnis dubitationis aleam res ipsa appareat nonne tandem celebrem hanc de existentia Iuris huiusce Gentium voluntarii controversiam dicimere sine audaciae nota fas esset? Nonne tandem asserere liceret nullum revera esse Ius Gentium, neque permittendum ullo pacto, ut actus Imperantium regula tam inconstanti praescribantur, consuetudine scilicet Gentium & testimoniis Historicorum, qui Populorum res gestas conscribentes nunquam sane existimarent se hoc pacto Leges daturos Maiestati Principum, fraenumque imposituros Imperantium omnium liberae voluntati? Nonne statuatur tandem oportet Gentes inter se nulla alia Legge detineri praeter Naturalem, quae & constans & perpetua est, & statui ipsorum accommodatior? Nonne ita privatae publicaeque res Gentium robustiore fulcimine munirentur? Sic sane plerique omnes Publici Iuris Magistri existimarunt: parvumque

nu-

(1) *Hobb. de Civ. Cap. XIV. Pasend. Lib. II. Cap. III. §. 23.*

Barr.

numerum eorum praetermittentes, qui nullo ad §. VIII. hibito examine in *Grotii* Sententiam iverunt¹, asserere possumus cum cl. *Barbeyracio*², qui tanto labore tantaque ingenii vi quaestiones huiusmodi scrutatus est, nullum omnino esse Ius Gentium voluntarium putasse eos omnes, qui ont étudié ces matières avec quelque soin & sans préjugé. Si quis autem hanc sententiam arguere vellet, utpote quae res salutemque Populorum destrueret id responderem, quod olim scripsit *Pufendorfius* ad *Samuelem Rachelium*, qui eo timore corripiebatur = Tout cela ne dépend point des coutumes, dont on vient de parler, mais de l'observation du Droit Naturel, principe beaucoup plus solide, & plus respectable, Si on en

H 4

suis

Barbeyr. ibid. & abunde in *Not. ad Grot.* & ad *Bynckers De For. Legat. Titius Observ. in Pufend. 91. n. 14. Buddeus Elem. Philosoph. Pract. pag. 206. & 207. Hertius Opusc. & Comment. Tom. I. Dissert. de Lyro Sect. I. & II. Burlamaquius Droit Naturel Part. II. Cap. VI. §. VIII. & seqq. Samuel. Cocc. Introduct. ad Grot. Dissert. IV. per tot. & in not. abunde plur. loc. Gundling. Ius N. & G. Cap. I. §. 69. Hollman. Iurispr. Natur prim. lin. Part. I. Cap. II. §. 72. & seqq. Boecler. ad Grot. Lib. I. Cap. I. §. 14. p. 166. & seqq. Bynckers. Quaest. Iur. Publ. Lib. I. Cap. I.*

(1) *Seldenus, Rachelius, Maevius, Kulpisius, Vittrarius, &c.*

(2) *Not. II. ad Pufend. l. c.*

§. VIII. suit bien les Regles, le Genre humain n'aura pas grand besoin de ces sortes de coùtumes. D'ailleurs en fondant une coùtume sur les maximes du Droit Naturel, on lui donne une origine beaucoup plus noble, & une autorité beaucoup plus grande, que si on la faisoit dépendre d'une simple convention des peuples' =

XV. Et quidem nemo, qui rem ipsam sedula opera funditusque perpenderit inficiabitur eos qui adversam sententiam tuerentur maximis involvi difficultatibus, cum hoc Ius Gentium voluntarium perspicue demonstrare satagunt: quippe cum perpetua Populorum consuetudo esse debeat medium vel principium cognoscendi consensum illum tacitum, quem Gentes praestasse dicunt, de eadem constantique agendi ratione, ea necessitate detinentur, ut evidenter ostendant quemdam actum diu, frequenterque, nulloque unquam contrario more interpellatum inter omnes Gentes invaluisse. Quod quidem factu difficillimum est, nam ex Historiis quae supersunt apparet mores consuetudinesque quam saepissime homines immutasse, Beliumque, ubi potissimum praeclarum illud Ius plurimum valere dicitur, nunquam eadem ratione tractatum esse. Quippe si quis Graecorum Roma-

no-

(1) *Lib. II. Cap. III. §. 23. Vid. Hert. Dissert. c. De Lytro.*

morumque mores cum nostris hisce praesentibus §. VIII conferre vellet, toto coelo distare inter se facili negotio intelligeret. Animadverteret enim apud eos fas fuisse Virgines per vim comprimere¹, impune res hostiles tum Sacras, tum religiosas² vastare, captos in servitutem redigere, sine modo³ hostes omnes, captos, supplices, deditos⁴, feminas, infantes, advena⁵que interficere, & id genus alia efficere, a quibus praesens morum nostrorum continentia merito abhorret.

XVI. Quae quidem & ipse *Grotius* animo repetens, & probe intelligens nefas omnino esse Ius aliquod statuere, quod ab unanimi perpetuaque Gentium omnium consuetudine vim acciperet, Ius illud suum voluntarium bifariam divisit, primumque *universale* vocavit, illudque esse dixit, quod inter omnes Gentes, aut saltem inter moratiores cultioresque obtinet, alterum autem proprium esse voluit tantum quarumdam Gentium, & inter eas tamquam ex condito valere,
ita

(1) *Grot. Lib. III. Cap. VIII. §. 1. n. 2.*

(2) *Id. Lib. c. Cap. V. §. 1. n. 2.*

(3) *Ibid. Cap. XVIII. §. 1. n. 2.*

(4) *Ibid. Cap. VII. §. 3. n. 1.*

(5) *Id. Lib. II. Cap. XLV. §. 2. n. 1. Lib. III. Cap. IV. §. 9.*

§. VIII. ita ut esse posset apud diversos populos diversum, aliudque esset ex. gr. Ius Gentium Europaeorum, aliud Afrorum, utrobique tamen obligationem imponeret ¹.

XVII. Si igitur variae Gentes, cum diu frequenterque eisdem actus repetunt, legitimi Iuris Regulam inter se constituunt, facile exinde eveniet, ut barbari ferique mores inter homines invehantur. Quippe ex praeteritorum temporum historia apparet, per quemdam tacitum consensum potuisse olim homines Iure Piraticam exercere, & bona & res ut libebat illarum Gentium praedari, quae nullam inter se praecipuam societatem coniunxerant; videtur etiam olim licuisse invicem armis veneno infectis uti ². Quod si Africanæ Gentes id moris inveherent, ut ex. gr. Virginibus hostium captis vim inferrent, vel supplices deditosque interficerent, ut alias inter Gentes invaluit, dicendum ne esset vim & internecio-

(1) *Grot. Lib. III. Cap. IV. §. 15. 16. 19. Proleg. §. 42. 43. Lib. I. Cap. I. §. 14. Lib. II. Cap. VIII. §. 1. n. 2.*

(2) *Virg. Lib. X. V. 139.*

Te quoque magnanimæ videntur Ismare Gentes
Vulnera dirigere, & ealamos armare veneno.

Vid. *Not. 15. Abb. Des Fontaines ad h. l.*

tionem huiusmodi esse Iura Gentium , quibus § VIII.
 omnes tenerentur? Attamen ex natura caussaque
Grotiani illius Iuris sponte flueret immane hoc ab-
 surdum; quapropter videtur praecipuam Regulam,
 qua res omnium Gentium diriguntur, huic insta-
 bili fundamento inniti nullo pacto debere, atque
 adeo tandem statuendum esse nulla alia Lege
 praeter naturalem teneri Populos inter se. Si ve-
 ro mores consuetudinesque Gentium sedula opera
 ad examen revocaveris, cum ipso cl. *Burlamaquio*
 fatearis oportet = qu'on ne peut se dispenser
 d'en revenir toujours au Droit Naturel, & seul
 vraiment universel, pour juger si les usages éta-
 blis entre les Nations peuvent avoir quelque ef-
 fet obligatoire = Igitur manifeste liquet inno-
 xios mores, qui tamen ab ipsa Naturae Lege o-
 riginem non repetunt, diu frequenterque a cul-
 tioribus Populis usurpatos, tandiu Gentes proba-
 turas, quamdiu & ipsis opportunum videtur, &
 mores illos iam se non velle sequi declarant: u-
 nusquisque scilicet Populus summum perfectumque

Ius

(1) *Lib. c. Part. II. Cap. VI. §. 8. n. 3. supra vero ibid.*
 n. 1. haec habet = Toutes les Nations sont les unes à l'égard
 des autres dans une indépendance, & une égalité naturelle. Si
 donc il y a entre elles quelque Loi commune elle ne peut ve-
 nir, que de Dieu leur commun souverain =

§. VIII. Ius Naturae postulare ab alio potest, cum id sibi expedire existimat¹.

XVIII. Et quidem licet quae usque adhuc in medium protulimus veluti indicta haberentur, cum supra ostenderimus consuetudines, moresque Gentium ob id tantum obligationem inducere, quod Populi per quoddam tacitum pactum raras eos habere existimentur, qui adversam defendunt sententiam perspicue doceant oportet Gentes cum aliquem actum diu in frequenti usu habuere, id egisse potissimum ut se vinculo legitimi Iuris obligarent. Itaque cum ex supradictis pateat consuetudinem quamvis longam frequentemque inter homines, qui adhuc in statu Naturali agunt, nunquam vim Legis acquirere, simplicemque nonnullarum Gentium usum non sufficere ad declarandum Imperantis animum, qui deinceps iis moribus veluti Lege teneri velit, manifeste liquet consuetudinem quamcumque licet iamdiu usurpatae numquam obligationem legitimam & proprietam imposituram = De cela seul, *opportune inquit Barbeyracius*, que plusieurs peuples ont pendant un long tems agi entre eux d' une certaine manière par rapport à telle, ou telle affaire il
ne

(1) Vid. Burlam. l. c. n. 4. Pufend. Lib. II. Cap. III. §. 22. ibique Barbeyrac.

ne s'en suit point , qu' ils se soient imposés la §. VIII. nécessité d'en user de même , à l'avenir . S'ils l'on fait par le passé , c'est qu' ils l' ont voulu ; du moment qu' ils ne le trouveront plus à propos ils peuvent tous en général , & chacun en particulier se conduire à cet égard d'un autre manière , qui leur paroitra plus avantageuse¹ =

XIX. Quapropter si in aliqua earum Legum , quas ipsi ad Ius Gentium voluntarium referunt. Populus quidam diceret se , quamvis consuetudinem illam diu passus fuerit , nunquam id egisse animo coercendi Libertatem vinculo obligationis , atque adeo se ab alio postulare summum Naturae Ius , quis Iudicis partes in hac contentione sumpturus ? Quis illum mentiri demonstraturus ? quisve damnaturus veluti reum ?

XX. Dixerint fortasse ita agentem Populum Regulis Prudentiae , decori , liberalitatis , uno verbo virtuti alicui defuisse , quae neque perfectam obligationem parit , neque ullum Ius proprie dictum alteri comparat , ut alterum veluti reum actione conveniat . Atqui nos de summo Iure verba facimus , differimusque de perfectis obligationibus , quibus si quis deest , fit obnoxius paenae , videlicet in statu Naturae Bello .

XXI.

(1) Supra not. c.

§ VIII XXI. Cum igitur nulla consuetudo sit, quae Iure populos obligare possit, nefasque omnino sit ostendere eos tacite inter se consensisse de iis rebus, quas ad Ius Gentium voluntarium referant, necesse est, ut Imperantium actus inter se ab uno tantum Iure Naturae dirigantur.

XXII. Cum vero haec assero non is sum, qui velim ut actus Gentium inter se primo illi simplici, materialique Iuri Naturae innitantur, quod ego in ipso Orationis exordio Naturae rerum *Attributa necessaria* appellavi, quippe nomine Iuris Naturae illud intelligo, quod et Naturae Humanae proprium, & a Rationis lumine ita detectum est, ut homini sit conveniens, postquam in aliquam Societatem coivit, summamque constituit Potestatem, quae commune Bonum nomine Populi certis Legibus administret: quod sane Ius recte dixeris *Legem Naturae Hypotheticam*, utpote quae factum aliquod humanum supponit.

XXIII. Simplex haec Naturalis Legis distinctio diversis hominum statibus aptata illa eadem est, quam olim Romani Iuriconsulti praestantissimi usurparunt: nam ne ipsi quidem hoc Ius admiserunt voluntarium, quod ab unanimi Gentium consensu originem duceret, nomine autem non re distinctio Romanorum a nostra differt. Leges enim

enim illae, quas ego *Attributa rerum necessaria* §. VIII. dixi, ab iis simplici Iuris Naturae nomine indigittatae sunt, eas vero, quas ego *Hypotheticas Leges* appello, Ius Gentium dicere; ut nempe ostenderent primas esse proprias uniuscujusque rei, creatae, alteras autem hominis tantum, qui unus sociabilis, & ratione praeditus est; cum vero eadem sit omnibus hominibus ratio, ideo ubique Gentium Leges illae sanctae custodiuntur.

XXIV. Dixere igitur = Ius Naturae est quod Natura omnia animalia docuit, nam Ius istud non solum humani Generis proprium est, sed omnium animalium, quae in terra marique nascuntur, avium quoque commune est. = Unde liquet eos homini velut animali Ius Naturae, Ius vero Gentium homini, ut ratione praedito, & in Societate constituto aptasse; definitionem enim Iuris Gentium usurparunt huiusmodi = Quod naturalis Ratio inter homines constituit, id apud omnes ho-

(1) Ulp. L. I. ff. De Inst. & I. Princ. Inst. h. t. Videfis Theop. phil. in Princ. Instit. De Inst. & I. Winkler. Princ. Iur. Lib. I. Cap. VI. & Lib. II. Cap. V. qui uberrime Ulpiani definitionem exponunt. At a multis etiam tum Graecis, tum Latinis Scriptoribus hac significatione usurpatum est Ius Naturae. Vid. Macrob. Saturn. Lib. VII. Cap. ult. Plut. in Vit. Camill. Demosth. advers. Aristag. Senec. Epist. Lib. IV. Cicero. Lib. III. De Finibus &c. & de Clement. Lib. I. Cap. XVIII.

§ VIII homines peraeque custoditur, vocaturque Ius Gentium, quasi quo Iure omnes Gentes utuntur ¹ = Dicunt praeterea eam Legem totius humani generis propriam, & cum eo ipso natam esse ²: & quamvis Tribonianus ad turbandas facile res paulo propensior videatur asserere homines ipsos sibi leges quasdam condidisse *usu & necessitate exigente*, & ipsum tamen locutum esse de Iure Gentium sub eadem significatione iam supra dicta mentem eius probe assequeantibus apparet.

XXVI. Is nempe in definiendo Iure Gentium eadem verba Cui ³ usurpat, scilicet = Quod naturalis Ratio inter homines constituit id vocatur Ius Gentium = exinde addit = Hoc Ius Gentium omni humano Generi commune est = hic loci vero docet = quod usu exigente & humanis necessitatibus gentes humanae iura quaedam sibi constituerunt ⁴ = Id autem asserit *καταχρηστικῶς*, non quod homines sponte quasdam Leges constituerint, at quod Leges quasdam omnes unanimi consensu fervaverint Rationis lumine ducti, quae sane omnibus eadem & communis, eas post
fa-

(1) Cuius in L. IX. ff. De I. & R.

(2) Vlp. in L. 1. §. 4. ff. De I. & I. Cuius L. 1. ff. De Acquir. R. D. & Vlp. L. 1. ff. eodem.

(3) In L. IX. cit. Princ. Inst. §. 1. De I. N. & G.

(4) §. 2. l. t.

factum humanum, nempe post constitutam Socie-§.VIII. tatem, necessarias omnino esse docuit. Hinc factum est, ut hoc ius hypotheticum omni humano Geni commune, a Naturali ratione introductum, constans & immutabile dixerint. Vnde apparet Tribonianum nomine Iuris Gentium intellexisse illud idem quod ceteri Iurisperiti, qui intelligentes Leges illas, quae a Naturali Ratione originem ducunt, meras simplicesque Leges Naturae esse, nominibus *Iuris Naturae* & *Iuris Gentium* sub eadem significatione promiscue usi sunt.

XXVII. Dicunt igitur aliquando *Incestum* prohiberi *Iure Gentium*¹ aliquando vero *Iure Naturali*², acquisitionem *Iure ventris* alibi *Iuris Gentium*³ esse, alibi *Iuris Naturae*⁴. Afferunt mare commune esse *Iure Naturae*⁵, in eodem vero Titulo id esse docent *Iure Gentium*⁶. Vnde manifeste liquet Iurisperitos Romanos utrisque Legibus eandem significationem aptasse.

I

XXVIII.

- (1) L. *pen in fin. De Rit. Nupt.*
 (2) L. XIV. §. 2 *ibid.*
 (3) L. XVIII. & XIX. *De Res Divis.*
 (4) L. VII. ff. *De A. R. D.*
 (5) L. II. §. 1. *De Res. Div. §. 5. Inf. ead.*
 (6) L. IV. *De Res. Divis. & §. 4. eod.*

§ VIII. XXVIII. Hinc etiam fit, ut apud aureos Latinos Scriptores Ius Naturae, & Gentium veluti Synonima usurpentur, ut est apud Ciceronem = Neque vero hoc solum *Natura, id est Iure Gentium* constitutum est, ut non liceat sui commodi causa nocere alteri' =

XXIX. Licet igitur jam e medio tollere celebrem illam divisionem, qua fere omnes in exponendis Legibus Romanis utuntur, quod scilicet aliud sit Ius Gentium *Primum* aliud *Secundum*, quandoquidem *Triboniani* de hac re probe intellecta sententia eadem est, ac ceterorum Iurisperitorum, & manifeste praeterea apparet nullum Ius esse voluntarium ab unanimi Gentium consensu constitutum, atque actus Populorum inter se simplici Rationis lumine, Lege scilicet Naturali aestimandos esse. Quod quidem facili etiam negotio expediri potest; si enim animus advertatur ad ea omnia, quibus Populi teneri inter se Iure Gentium dicuntur, haec sane vel ab ipso Naturali Iure, vel a Civilibus Legibus originem repetere, vel futilibus infirmisque inniti hypothesebus perspicue apparebit, uti jam circa multa errores detexerunt *Pufendorfius, Barbeyracius,*
& ad

(1) De Off. Lib. III. Cap. V. Vid. Boeker. ad Grot. Lib. I. Cap. I. §. 14.

PRINCIPIS.

131

& ad h. L. & ad L. *Bynkershoekii*, *Titius*, *Bud § VIII. daeus*, *Hertius*, *Samuelque Coccejus*, quos omnes supra retuli. Quod autem distant hoc Gentium Ius voluntarium obtinere potissimum in bellis, id esse omnino falsum, cum de *Licentia in Hostem* differui, demonstrasse mihi videtur; exinde enim apparet Iura omnia legitima Majestatis in Bello per simplex Rationis lumen ostendi posse.

XXX. Itaque misere nimium religiosi sunt, qui timent ne Populorum salus remoto hoc Iure Gentium voluntario periclitetur, quin potius dicendum est eam robustiore sustineri fulcimine Naturalis Legis, praeter quam nulla alia Lex est, quae obligationem imponat, nisi cum *Superior* adest, qui auctoritate sibi conlata liberam hominis voluntatem coerceat.

FINIS.

592065

